

СТАТИСТИКА ТИЗИМИ ХАЛҚАРО СТАНДАРТЛАРГА МУВОФИҚЛАШТИРИЛАДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 1 июнь куни миллий статистика соҳасини такомиллаштириш чора-тадбирлари бўйича йиғилиш ўтказди.

Статистика тизими қанчалик ҳаққоний ва очиқ бўлса, ислохотлар шунчалик тўғри ва натижадор бўлади. Шу мақсадда сўнгги уч йилда қатор ишлар амалга оширилди. Жумладан, инфляцияни ҳисоблаш усули халқаро стандартларга мослаштирилди, кузатувдаги товарлар таркиби кенгайтирилди. Давлат бюджети, ташқи қарз, олтин захира ва табиий бойликлар ҳақидаги молиявий-иқтисодий кўрсаткичлар очиқ эълон қилинмоқда.

Йиғилишда ҳудудлар ва тармоқлар статистикасини ўзаро мувофиқ шакллантириш, уларни ягона халқаро статистика тизими билан уйғунлаштириш масалалари муҳокама қилинди.

Ишсизлиқни аниқлашнинг Халқаро меҳнат ташкилоти стандартлари-га тўлиқ мослаштириб, сўров ўтказиш тартибини такомиллаштириш ва қамровни кенгайтириш зарурлиги таъкидланди.

Соғлиқни сақлаш тизимида касалликларни даволаш харажатлари бўйича халқаро ҳисоб механизми жорий этилиши белгиланди. Бусиз табиий сугуртани амалиётга киритиб бўлмайди.

Вазирлар Маҳкамаси, Давлат статистика қўмитасига таълим, қишлоқ хўжалиги, ташқи савдо, транспорт, қурилиш, экология, туризм ва яна қатор соҳалар статистикасини халқаро стандартларга мувофиқлаштириш бўйича "Йул харитаси" ишлаб чиқиш вазифаси қўйилди.

Давлат идораларининг статистикани шакллантириш жараёнини аудит қилиш бўйича ҳам кўрсатма берилди.

Жаҳон маълумот базаларида Ўзбекистоннинг тармоқ индикаторлари тўлиқ акс этмагани ачинарли ҳол. Шу муносабат билан, мутасаддиларга меҳнат, энергетика, қишлоқ хўжалиги, таълим каби соҳалар бўйича халқаро базаларда мамлакатимиз кўрсаткичларини тўқис акс эттириш юзасидан топшириқлар берилди.

Яна бир муаммо шундаки, статистик кузатув маълумотларининг ярми қозғош шаклида тўпланмоқда. Уларни таҳлил қилишда 20 йил аввал жорий этилган дастурий таъминотдан фойдаланилмоқда. Солиқ ва статистика идоралари ўртасида автоматлашган ахборот алмашинуви йўлга қўйиш орқали инфляцияни ҳисоблаш

харажатларини кескин қисқартириш мумкин.

Шундан келиб чиқиб, тармоқнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ҳамда дастурий таъминотни янгиллаш, солиқ, меҳнат, молия соҳаларида статистик маълумотларни йиғиш ва қайта ишлашнинг интеграциялашган тизимини жорий этиш вазифаси қўйилди.

Бугунги кунда Марказий банк, Молия вазирлиги ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идораларнинг соҳадаги фаолияти мувофиқлаштирилмайди. Аслида эса, статистик кўрсаткичларнинг 40 фоизи ушбу идоралар томонидан шакллантирилади.

Шу боис бу борадаги қонунни ва 17 йил аввал ташкил этилган Статистика кенгаши фаолиятини такомиллаштириш, халқаро талаблар асосида мустақил статистика тизимини яратиш зарурлиги таъкидланди.

Маълумки, мустақиллик йилларида мамлакатимизда аҳолини рўйхатга олиш ўтказилмаган. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 февралдаги фармонида 2022 йилда аҳолини рўйхатга олиш ўтказилиши белгиланган эди. Жорий йил 16 мартда "Аҳолини рўйхатга олиш тўғрисида"ги қонун қабул қилинди.

Давлатимиз раҳбари аҳолини рўйхатга олиш статистикани шакллантиришда асосий манба экани, бунга

ҳозирдан пухта тайёргарлик қўриш кераклигини таъкидлади.

Статистика қўмитасида махсус бўлинма ташкил этиб, хорижлик экспертларни жалб қилиш, қўмита ҳузуридаги Кадрлар малакасини ошириш институти фаолиятини такомиллаштириб, аҳолини рўйхатга олишда қатнашадиган барча мутахассисларни ўқитиш юзасидан топшириқлар берилди.

Йиғилишда кадрлар масаласига алоҳида тўхталиб ўтилди. Сўнгги 5 йилда 318 нафар бакалавр ва 33 нафар магистр тайёрланган бўлиб, статистика идораларида уларнинг 10 фоизи ишламоқда, холос. Тизимдаги ходимларнинг 2 фоизига статистика бўйича олий маълумотга эга. Шунингдек, 30 йил давомида атиги 1 нафар фан доктори, 11 нафар фан номзоди илмий иш ёқлаган.

Шу боис кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш ва статистика фанини ривожлантириш, соҳада меҳнатга ҳақ тўлаш тизимини қайта қўриб чиқиш зарурлиги таъкидланди.

Йиғилишда Жаҳон банки экспертлари билан биргаликда ишлаб чиқилган Статистика тизимини ривожлантириш стратегияси тақдими ўтказилди. Давлатимиз раҳбари уни такомиллаштириш бўйича кўрсатмалар берди.

Ў.А.

ЎЗБЕКИСТОН ВА ҚИРГИЗИСТОН ПРЕЗИДЕНТЛАРИ ТЕЛЕФОН ОРҚАЛИ СЎЗЛАШДИЛАР

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 1 июнь куни Қирғизистон Республикаси Президенти Сооронбай Жээнбеков билан телефон орқали мулоқот қилди.

Давлат раҳбарлари кўни кеча "Чашма" чегараолди ҳудудида рўй берган ҳодиса билан боғлиқ масалаларни батафсил қўриб чиқиб, бундай вазият бошқа такрорланмаслиги учун мукаммал чоралар қабул қилиш муҳим эканини таъкидладилар. Ҳукумат делегациялари ўтказган музокараларнинг самарали натижалари мамнуният билан қайд этилди.

Икки томонлама муносабатларга оид мавжуд масалаларни тартибга солиш ҳамда амалий ҳамкорлиқни, аввало, савдо-иқтисодий, инвестициявий ва транспорт-коммуникация соҳаларида янги ўсиш нуқталарини аниқлашга қаратилган сўй-ҳаракатларни фаоллаштириш юзасидан келишиб олинди.

Шу муносабат билан Ўзбекистон ва Қирғизистон Ҳукуматлараро қўшма

комиссияси ҳамда Чегарадош вилоятлар маъмуриятлари раҳбарлари кенгашининг навбатдаги мажлисларини ўтказиш таклифи қўллаб-қувватланди.

Сўхбат чоғида коронавирус пандемияси тарқалишининг оқибатларига қарши кураш бўйича яқиндан ҳамкорлиқни ва идоралараро алмашинувларни давом эттириш зарурлиги қайд этилди.

Президентлар халқаро ва минтақавий аҳамиятга молик долзарб масалалар юзасидан ҳам фикр алмашдилар.

Давлат раҳбарлари Ўзбекистон ва Қирғизистон ўртасидаги кўп асрлик дўстлик, яхши қўшничилик ва стратегик шериклик муносабатларини қардош халқларимиз фаровонлиги йўлида янада мустаҳкамлашда қатъий эканликларини яна бир бор тасдиқладилар.

Ў.А.

Адиблар хиёбони

МАЪРИФАТ МАСКАНИДА ИЛК МАЪНАВИЯТ СОАТИ

Алишер Навоий номидаги Миллий боғ ҳудудида қад ростлаган Адиблар хиёбони бутун янада тароватли масканга айланди. Тугалланган ҳафтанинг шанба кўни маънавият, маърифат маскани, айтиш жоиз бўлса, ижодга ошурфа кўнгилларнинг сокин ҳаловатгоҳи ижод аҳлини, зиёли ва талабаларни ўз бағрига чорлади. Шу кўни боғ ҳам, хиёбон ҳам бирдек фусункорлик касб этди — маърифат маскани ўзининг илк маънавият соатлари дебчасига гувоҳ бўлди. Ҳазрат Навоийнинг муборак пойига гуллар тўшаб, таъзим айлаган талаба ёшлар, ижод, илм аҳли бу борада олдиндан тайёрланган дастурга эҳтиёж йўқлиги, келганларнинг ҳар бирида ўзининг айтар сўзи, маънавият таърифига муносиб баҳоси бор эканини намоён қилдилар.

Давоми 6-бетда

Хушхабар

ҒАЛЛАГА ЎРОҚ ТУШДИ

Хушхабарнинг қаноти бор дейишади. Ҳар ғалгадй, ғаллага ўроқ тушгани ҳақидаги дастлабки хабар Сурхондарёдан келди. Бободоҳқонларнинг юртимиз хирмони мўл, дастурхонимиз тўқин бўлсин, дея билдирилган дуои ниятларидан кейин кизирлик ва шерободлик фермерларнинг далаларида ғалла ўрим комбайнлари иш бошлади. Шундан сўнг улар сафига Ангор, Шўрчи, Бандихон, Жарқўрғон, Қумқўрғон туманларининг деҳқонлари қўшилди. Маълумотларга қараганда, 30 ва 31 май кўнлари вилоятнинг 164 та фермер хўжалигининг 1 913 гектар майдонидаги ғалла ва 362 гектар ердаги арпа ўриб олиниб, давлатта 8,5 минг тонна дон сотилган.

Давоми 2-бетда

ЎЗБЕКИСТОННИНГ ХАЛҚАРО РЕЙТИНГЛАРДАГИ КЎРСАТКИЧЛАРИ

ЭЛЕКТРОН ҲУКУМАТНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ИНДЕКСИ

193 ТА ДАВЛАТ ИЧИДА

81-ЎРИН

2018

80-ЎРИН

2016

100-ЎРИН

2014

"Онлайн хизмат кўрсатиш индекси" (OSI);
"Телекоммуникация инфратузилмаси индекси" (NII);
"Инсон капитали индекси" (HCI).

ЭРКИН МАТБУОТ ИНДЕКСИ

2020

156-ЎРИН

180 ДАВЛАТ ИЧИДА

2019

160-ЎРИН

180 ДАВЛАТ ИЧИДА

2018

165-ЎРИН

180 ДАВЛАТ ИЧИДА

2017

169-ЎРИН

180 ДАВЛАТ ИЧИДА

"Ўзбекистон хорижлик, шунингдек, сиёсий ваз билан мамлакатга киритилмай келинган журналистларга ўз эшикларини қайта очди" дейилади ҳисоботда.

ҲУҚУҚ УСТУВОРЛИГИ ИНДЕКСИ

2020

92-ЎРИН

128 ДАВЛАТ ИЧИДА

2019

94-ЎРИН

128 ДАВЛАТ ИЧИДА

2017-18

91-ЎРИН

113 ДАВЛАТ ИЧИДА

ИНДИКАТОРЛАР

- Ҳукумат ваколатларини чеклаш;
- коррупциядан холилик даражаси;
- ҳукуматнинг очиқлиги;
- фундаментал ҳуқуқлар;
- тартибот ва хавфсизлик;
- қонунларга риоя қилиш;
- фуқаровий ҳуқуқ соҳасида одил судлов;
- жиноий ҳуқуқ соҳасида одил судлов.

"Тартиб ва хавфсизлик" кўрсаткичи бўйича энг яхши натижани қайд этди. Яъни Канада, Венгрия, БАА билан бир қаторда 9-ўринни эгаллади.

"Тараққиёт стратегияси" маркази томонидан "Ўзбекистоннинг халқаро рейтинглардаги кўрсаткичлари" маърузида тайёрланган инфографиканинг биринчи қисми.

Муносабат

ЯНГИЛАНАЁТГАН
ТИББИЁТИМИЗНИНГ
МУҲИМ КЎЗГУСИ

Омон МУРТАЗОЕВ,

Тошкент тиббиёт академияси
эпидемиология кафедраси
профессори, тиббиёт фанлари
доктори

**Президентимиз
29 май кунги аҳоли
учун яратилаётган
шароитлар, фуқаролар
ҳаётини яхшилаш,
фаровонлигини ошириш
йўлида қилинаётган
ишлар билан
танишиш мақсадида
пайтахтимизнинг
Сергеи тумани ва
Тошкент вилоятининг
Зангиота туманида
бўлди.**

Жумладан, Тошкент вилоятида барпо этилаётган кўп тармоқли шифохона қурилишини бориб кўрди.

Бу замонавий шифо маскани юқумли касалликларга ташхис қўйиш ва уларни даволашга мўлжалланган махсус шифохона бўлиб, уни ҳозирги замон талаблари асосида жуда қисқа вақт давомида қуриб ишга тушириш йўлида жадал иш олиб боришмоқда. Ушбу иншоотнинг умумий қиймати 504 миллион сўми, даволаш-диагностика аппаратлари билан жиҳозлаш эса 25 миллион долларни ташкил этади. Марказ 2000 ўринга мўлжалланган бўлиб, 33 гектар ер майдонида жойлаштирилган 4 та блокдан иборат.

Айтиш керакки, бугун бутун дунёда коронавирус пандемияси туфайли ҳатто дунёнинг тараққий этган давлатларида ҳам иқтисодий инқироз кучайиб бораётган бир пайтда Ўзбекистонда шундай улкан тиббий-иқтисодий иншоотлар барпо этилаётгани халқимиз саломатлигига қад

ратилаётган юксак эътиборнинг яна бир ифодасидир. Зеро, ҳозирги мураккаб шароитга қарамай, дунёнинг кўплаб давлатларидан фарқи равишда мамлакатимизда инсон саломатлиги ҳамма нарсадан устун қўйилиб, барча саъй-ҳаракатлар шу эзгу мақсадга йўналтирилмоқда.

Мен эллик йилдан бундан санитария-эпидемиология соҳасида фаолият юритаман. Шу давр мобайнида вабо, ўлат, ичтерлама, грипп каби юқумли касалликлар эпидемияларида иштирок этишимга тўғри келган. Уша эпидемияларда давлат ва тиббиёт ташкилотлари томонидан муайян чора-тадбирлар қўрилган. Аммо эпидемияга қарши кураш ишлари бугунгидек кенг кўлам касб этмаган. Мана, бугун бутун дунё гувоҳ бўлиб ва ҳатто тан олиб турибдики, Ўзбекистонда глобал пандемияга қарши барча давлат идоралари, кенг жамоатчилик, бутун халқимиз бир тану бир жон бўлиб кураш олиб бормоқда. Табиийки, бундай ягона режа ва ҳамкорлик асосидаги тизим самарасида юртимизда эпидемия жолови маҳкам ушлаб турилибди. Албатта, бундай натижаларга эришишимизда кейинги йилларда тиббиёт ва санитария-эпидемиология соҳасини ривожлантиришга қаратилган юксак эътибор муҳим самара бермоқда.

Давлатимиз раҳбари янги шифохонанинг қабул бўлими, карантин зонаси, лаборатория ва муолажа хоналари, санитар-ювенил хоналарини синчилаб қўздан кечирди. Мазкур шифохонада ишлайдиган тиббиёт ходимлари билан суҳбатлашди. Видеосалоқ орқали Қорақалпоғистон ва вилоятлардаги шифокорлар билан мулоқотда бўлди. Телетиббиёт бўйича комплекс тизим яратиш, туман, вилоят шифохоналари, республика тиббиёт марказларининг ўзаро боғланиш имкониятини йўлга қўйиш, тиббиёт ходимларини ўқитиш, тақриба алмашувини кенгайтириш бўйича кўрсатмалар берилди.

Дарҳақиқат, ушбу замонавий шифохонада бу борадаги чора-тадбирларни амалга ошириш учун барча имкониятлар яратилган. Тиббиёт ходимларининг асосий вазифаси шу имкониятлардан оқилона фойдаланиш ва мамлакатимиз тиббиёт тараққиётини халқаро андозалар даражасига кўтариш йўлида тинимсиз изланиш ва ҳалол меҳнат қилишдан иборат бўлмоғи лозим. Ишончимиз комилки, олимларимиз ва шифокорларимиз бу борада зиммаларига юкланган шарафли вазифани муносиб адо этади. Бунинг натижасида яқин келажақда Ўзбекистон тиббиёти нафақат минтақада, балки бутун дунёда муҳим ўрни ва юксак салоҳиятини кенг намойиш этади.

Хушхабар

ҒАЛЛАГА ЎРОҚ ТУШДИ

Башланиши 1-бетда

Қашқадарё вилоятининг Миришкор, Фузор, Сирдарё вилоятининг Сардоба, Ховос, Боёвут, Сайхунбод, Ҳолтин, Сирдарё ва Гулистон туманларида ғалла ўрими-йигими ишлари бошланиб кетди.

Аслида жорий йил ҳосили учун тараддулга ўтган йилнинг қузида қиришган эди. Вазирлар Маҳкамасининг 30 сентябрдаги "2020 йил ҳосили учун қузи бошоқли дон экинлари навларини жойлаштириш ва бошоқли дон етиштиришнинг прогноз ҳажмлари тўғрисида"ги қарорига асосан республика бўйича жами 1 миллион 263 минг гектарда (шундан 186 минг гектари лалми майдонлар) бошоқли дон экинлари экилди ва саккиз ой давомида парваришлан бўйича агротехник тадбирлар амалга ошириб келиняпти. Бу жараёнда 35 мингдан ортиқ фермер ҳўжаликлари ва кластерлар иштирок этмоқда.

— Бу йил сугориладиган ғалла майдонларининг гектаридан ўртача 71 центнердан, жами 7 миллион тоннадан ортиқ бошоқли дон етиштириш режалаштирилган, — дейди Қишлоқ ҳўжалиги вазирлиги ғаллачилик бошқармаси бошлиғи Қахрамон Тўракулов. — Бу мақсадлар учун давлат томонидан 3,6 триллион сўмлик имтиёзли кредит маблағлари ғалла етиштирувчи фермер ҳўжаликларининг "белги"ни бақувват қилди. Шунингдек, урулқ дон, ёқилги, минерал ўғит шохобчалари улар хизматига бўлди. Масалан, соф ҳолда жами 269,3 минг тонна (1 трлн. 444 млрд. сўмлик), ҳар гектарга ўртача 724 килограмдан азотли минерал ўғитлар ажратилди.

Жаҳоннинг нуфузли экспертларнинг фикрича, 2020 йил Ўзбекистон қишлоқ ҳўжалигида туб бурилишлар даври бўлди. Чунки, пахтачилик каби ғаллачилик ҳам давлат буюртмасидан воз кечила бошланди.

Молия

БАНК ТИЗИМИНИ
ИСЛОҲ ҚИЛИШ СТРАТЕГИЯСИ:

**рақобат муҳитини кучайтириб, соҳага янги бизнес
моделларни олиб киради, хизмат сифатини оширади**

Акмал НАЗАРОВ,
Марказий банкнинг Жамоатчилик билан
алоқалар ва коммуникацион сиёсат
департаменти директори

Республикаимиз банк тизимида хусусий банкларнинг ўзига хос ўрни бориқ, улар сон жиҳатидан кўп бўлишига қарамай (давлат улуши иштирок этмаган), банк хизматлари бозоридagi улуши бор-йўғи 15 фоизни ташкил этади. Ўз навбатида, тизимда давлат улушининг юқори миқдорда сақлаб қоллиниш унинг умумий ривожланишига ҳамда молиявий воситачи сифатида самарадорлигига салбий таъсир кўрсатади.

Президентимизнинг 2020 йил 15 майдаги "2020-2025 йилларга мўлжалланган Ўзбекистон Республикасининг банк тизимини ислоҳ қилиш стратегияси тўғрисида"ги фармони асосида кейинги беш йилликда банк-молия тизимини ислоҳ қилиш ва ривожлантиришнинг турта устувор йўналиши белгиланди. Банк тизимининг самарадорлиги, молиявий барқарорлиги, хизматлар оммабоплигини ошириш ҳамда тизимда давлат улушини қисқартиришнинг ўз ичига олган стратегияда белгиланган чора-тадбирларнинг амалга оширилиши банк секторидagi бундай ҳолатни буткул ўзгартиради.

БАНКЛАР ҚАНДАЙ МАНФААТ
КўРАДИ?

Фармонга мувофиқ, "Ипотека-банк" АТББ, "Ўзсано-ақтурлишбанк" АТБ, "Аска банк" АТБ, АТ "Алокабанк", "Қишлоқ қурилиш банк" АТБ ва "Туронбанк" АТБ фаолияти биринчи босқичда халқаро молия институтлари кўмагида трансформация қилинади, иккинчи босқичда эса, улардаги давлат акциялари пакети стратегик инвесторларга сотилади. Шунингдек, Стратегия доирасида Халқ банки ҳам "Азия альянс банк"дagi давлат акциялари пакети ҳам хорижий стратегик инвесторларга сотиш режалаштирилган.

Бундан ташқари, банк тизими активларининг умумий ҳажмида давлат улуши бўлмаган банклар активлари улушини жорий 15 фоиздан 2025 йилга келиб 60 фоизгача ошириш ҳамда банклар мажбуриятларининг умумий ҳажмида уларнинг хусусий сектор олдидagi мажбуриятлари улушини жорий 28 фоиздан 2025 йил якунига қадар 70 фоизгача ошириш кўзда тутилмоқда.

Давлат иштирокидаги банкларнинг халқаро молия

Президентимизнинг жорий йил 6 мартдаги "Ғалла етиштириш, харид қилиш ва сотишга бозор тамойилларини кенг жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарорига кўра, 2020 йилдан бошлаб, давлат буюртмаси асосида бошоқли дон етиштириш амалиёти босқичма-босқич бекор қилинади. Келгуси йилдан давлат томонидан ғаллага харид нархини белгилаш амалиётидан тўлиқ воз кечилади, давлат хариди тўлиқ бекор қилинади ҳамда фермерлар ва бошқа корхоналар томонидан етиштирилаётган ғалла барча истеъмолчиларга, шу жумладан, донни қайта ишловчи корхоналар, ғаллачилик кластерлари ва трейдерларга биржа савдолари орқали ёки тўғридан-тўғри шартномалар (фьючерс, форвард ва бошқалар) асосида эркин нархларда сотилади.

Шу ўринда қайд этиш жоиз, ғаллачиликка ўтган йилдан бошлаб ислохотларнинг янги тамойиллари кириб келди. Маълумотларга қараганда, айна пайтда 84 туманда 124 та жамоа кластер тизимида фаолият кўрсатаяпти. Уларга 4 мингдан ортиқ фермер ҳўжалигининг 117,2 минг гектар майдони фьючерс шартномаси асосида бириктирилган бўлса, 40,4 минг гектар ер ўзларининг тасарруфига берилди. Мазкур майдонларнинг ҳар гектаридан ўртача 70 центнердан ҳосил етиштирилса, уларнинг хирмони 1 миллион 95 минг тоннани ташкил этади.

— Президентимиз раҳбарлигида жорий йил 10 апрель кунги ўтказилган видеоселектор йиғилишида 2020 йил ҳосили учун экилган ғалла ҳосилдорлигини ҳар гектарига қўшимча 20 центнерга қўйайтириш ҳамда 70 центнердан кам бўлмаган миқдорда бошоқли дон ҳосилини олиш чораларини кўриш зарурлиги таъкидланди, — дейди Қахрамон Тўракулов. — Мазкур топшириққа асосан, ғалла парвариши бўйича апрель ойида "Зарбдор 30 кунлик" эълон қилинди ва бир қатор муҳим агротехник тадбирлар амалга оши-

рилди. Жумладан, ғаллани азотли минерал ўғитлар билан қўшимча 150 килограмдан озқилантириш, икки марта баргидан суспензия сеппиш тадбирлари қўрилди. "Занг" касаллиги ва зараркундаларга қарши икки марта фунгицидлар билан киёмвий ишлов берилди.

Муҳтасар айтганда бугунги кунда республика бўйича ғалла майдонларида мўлжалдаги режалаштирилган ғалла ҳосили етиштирилди. Эндиги вазифа ушбу етиштирилган ҳосилни ўз вақтида нест-нобуд қилмасдан ўриб-йиғиб олишни ташкил этишга эътибор қаратилмоқда.

Табиийки, бу борада техника деҳқонларга таянч ва қанот бўлади. Шу боис ўрими-йигими ишларига 3 минг 712 та ғалла ўриш комбайни (шундан, 2020 йилда 220 та янги комбайн харид қилинган)

15,9 мингдан ортиқ дон, 1843 та ёқилги ташиш автотранспорт воситаси, 2 мингта яқин трактор тиркама-лар, 1772 та кўча устакхона жалб этилади. Аниқроғи, уларнинг ҳаммаси шай ҳолатда, муайян қисми эса, ишга фаво қилиб кетди.

Ғаллакорларимизнинг шашти баланд. Улар бу йилги умумий хирмони 8 миллион тоннадан оширишни ният қилган. Тоннларни тунарча улаб қилинган заҳматни Яратганнинг ўзи асраса ва қўлласа, бу эзгу мақсадга, албатта, эришилади. Ғалламиз мўл бўлса, ризки рўзимиз бутун бўлади. Донишмандлар айтганидек, нияти улғу, аҳил, маънавий етук, ризки рўзи бутун халқ эса, ҳар қандай ишга қодир бўлади, Демакки, ҳар қандай қутилмаган синовларни, шу жумладан пандемия балосини ҳам ўз иродаси ва шикоят билан енгиб ўтади. Ғаллакорларимизнинг енг шимариб ўримга киришгани бунинг яна бир амалий тасдиғи.

Абдурауф ҚОРЖОВОВ,
иқтисодий шарҳловчи

Ўрашмон ОМОНОВ олган сурат.

ПРЕЗИДЕНТИМИЗ ТАШРИФИ
ВА ФИКРЛАРИДАН
КАТТА ТААССУРОТ ОЛДИК

Соҳиба ШАМСИЕВА,
Сергеи туманидаги
329-мактаб ўқитувчиси

— Бизнинг умумтаълим муассасамиз замонавий мактаблардан биридир. Жорий йил 29 май кунги Президентимиз мактабимизга ташриф буюрди. Таълим муассасамиз фаолияти билан танишув асосида мактаб таълими сифати ва самарадорлигини, дарсликлар савиясини ошириш, ўқувчи-ларни касбга йўналтириш бўйича аниқ кўрсатмалар берди.

Жорий йилда қуриб фойдаланишга топширилган мактабимиз 1680 ўқувчига мўлжалланган бўлиб, бу мамлакатимизда сўнгги йилларда қурилган энг катта қувадга эга умумтаълим муассасаларидан бири ҳисобланади. Уни барпо этиш жараёнида Президент мактаблари тақрибасидан фойдаланилди.

Замонавий лойиҳа асосида қурилган ушбу таълим масканимиз Сергеи туманида кейинги йилларда барпо этилган янги уй-жойларда истиқомат қиладиган оилаларнинг 1 234 нафар ўқувчисини қамраб олган. Мактабда 65 нафар педагог ишламоқда. 4 қаватли мактабда 48 та ўқув хонаси мавжуд бўлиб, уларнинг 20 таси фан хонаси, 14 таси бошланғич синф хонаси ва 14 таси хорижий тилларни ўқитишга мўлжалланган ўқув хонасидир.

Мактабимизда, жумладан, кимё, биология, физика лабораторияларига ихти-

сослашган учта замонавий хона ҳам бор. Мен ўзим кимё фани ўқитувчиси сифатида бу имкониятдан жуда қувноман. Қолаверса, синф хоналари электрон доска билан жиҳозлангани яна бир қўлайликдир.

Электрон доска жаҳон алоқа тармоғи имкониятларидан тўғридан-тўғри фойдаланиб, дарс ва лаборатория машғуллотларини ҳар томонлама чуқур, мукамал ўтишга имкон яратади. Табиийки, бу ўқувчиларнинг дарсларни чуқур ўзлаштиришига, ҳар бир дарсга алоҳида тайёргарлик билан келишига, таълим олишга қизиқиш ва иштиёқи кучайишига замин яратмоқда.

Мактаб дастурига шахмат сабоқлари киритилган эди. Эндиликда фарзандларимиз ҳеч бўлмаса битта қолғу асбобини чалишни билиши тақлифи илгари сурилди. Бу бежиз эмас. Зеро, мусиқа инсоннинг ҳар томонлама уйғун камолга етишида муҳим омил саналади.

Хуллас, Президентимизнинг ташрифидан ва билдирган фикрларидан катта таассурот олдик. Биз, педагоглар шуни ҳам англаб етдикки, ёшларимизни келажагимизнинг муносиб давомчиси этиб тарбиялаш йўлида изланиш ва саъй-ҳаракатларни бир лаҳза бўлса-да бўшаштирмаслигимиз, аксинча, ҳар бир имкониятдан, жумладан, замонавий таълим масканимизда яратилган янгилаш шароитлардан унумли фойдаланишга интилишимиз керак. Шундагина олдимизга қўйилган муҳим вазифаларни бажаришга, ёшларимизни ватанпарвар, жамиятга керакли мутахассис, билим ва тафаккури инсон этиб тарбиялашга эришамиз.

3 та банкда — "Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки" АЖ, "Агробанк" АТБ ва "Микрокредитбанк" АТБда сақлаб қилинади.

Қолган банкларда давлат улушини сақлаб қоллиниш жиддий асоси бўлмаганлиги учун мазкур банклар босқичма-босқич хусусийлаштирилади. "Ўзгазроқспортбанк" ва "Пойтахт банк"нинг фаолияти эса қайта қўриб чиқилади.

Стратегия доирасида давлат улушига эга бўлган барча банклар, шу жумладан, давлат эгаллида қоладиган банклар фаолияти трансформация қилинади. Бунда халқаро молия институтлари ва соҳага ихтисослашган консултантларни жалб этган ҳолда, банкларнинг бизнес моделларини ўзгартириш орқали фаолиятларини тижоратлаштириш ва мижозга йўналтирилганлигини ошириш, уларнинг корпоратив бошқарув ва риск-менежмент тизимларини такомиллаштириш, хизматлар сифатини ва қўламини ошириш чоралари қўрилади.

Банкларга тўхталадиган бўлсак, "Агробанк" ва "Микрокредитбанк"нинг ҳудудлардаги тармоғи афзаллигини, яъни барча ҳудудларда филиаллар тармоғи мавжудлигини инobatта олган ҳолда, уларнинг фаолияти кичик ва ўрта бизнесни, қишлоқ ҳўжалигидаги ишлаб чиқарувчиларни давлат томонидан кредит орқали қўллаб-қувватлашга, ҳудудларда, шу жумладан, молиявий хизматлар қўрсатиш қийин бўлган олис туманларда жисмоний шахсларга хизмат қўрсатиш ва кичик тадбиркорлик субъектларини молиявий қўллаб-қувватлашга йўналтирилади.

Миллий банк фаолияти эса устувор равишда стратегик корхоналар ва инвестиция лойиҳаларига бозор шартларида хизматлар қўрсатиш, шунингдек, кенг қамровли банк маҳсулотларини тақдим этишга қаратилади.

Бир сўз билан айтганда, мазкур стратегияда қўзланган мақсадлар орқали молия бозорига тенг рақобат шароитлари яратилади, банкларнинг давлат ресурсларига қарамлиги пасайиб, уларнинг хизматлари модернизация қилинади ҳамда ўз фаолиятига хос бўлмаган функциялари босқичма-босқич бекор бўлади.

Давлат улуши мавжуд бўлган тижорат банкларидаги комплекс трансформация жараёнлари эса, етарли даражада хизмат қўрсатилмаётган ва заиф қатламларда давлат иштирокини қўйайтиради ва манзилли чора-тадбирларни амалга ошириш, аҳоли ва кичик бизнес учун масофавий хизматларни кенг жорий қилиш асосида камхарж хизмат қўрсатиш нуқталари тармоғини ривожлантиради.

Таълим

ЯНГИ ИНСТИТУТ ЮРТ РАВНАҚИГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ

Ботир СУЛАЙМОНОВ,
Тошкент давлат аграр университети
ректори, академик

Дунё амалиётида қишлоқ хўжалиги экинларини етиштиришда тупрок-иклим шароитларидан келиб чиқиб, экинлар тури, навларини танлаш, жойлаштириш, уларни етиштириш, агротехнологиясини тўғри белгилаш, айниқса, ўша худудлар талабларини инобатга олган ҳолда, юқори малакали кадрлар тайёрлашга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Бугунги кунда малакали кадрларнинг етишмаслиги катта муаммолардан биридир. Бу муаммони ҳал этиш, қишлоқ хўжалиги соҳаси бўйича кадрларни кўпайтириш учун сўнгги йилларда қишлоқ хўжалиги соҳасида худудларни ривожлантириш истиқболларини ҳисобга олиб, юқори малакали кадрлар тайёрлаш, соҳага халқаро таълим стандартлари ва акробор-коммуникация технологияларини кенг жорий этиш юзасидан қатор чора-тадбирлар амалга оширилмоқда. Бу жараёндек нафақат пойтахтда, балки республикамизнинг барча вилоятларида, шаҳар ва қишлоқларида ҳам бирин-кетин юз бераётгани кувонарли ҳолдир, албатта.

Маълумки, Фаргона водийси деҳқончилиги жуда қадимий ҳисобланиб, ўзининг алоҳида мактабига эга. Лекин, водий вилоятлари орасида ҳам ўзларининг ички, маҳаллий деҳқончилик мактаблари мавжуд бўлиб, қаердадир узумчилик, сабзавотчилик, анорчилик, анжирчилик ёки полизчилик устунлик қилади. Шунингдек, пахтачилик, сугориладиган ерларда ғалла етиштириш бўйича етакчилик қиладиган хўжалиқлари кўп.

Президентимиз 21-22 май кунлари Андижон вилоятига ташрифлари давомида барча соҳалар каби қишлоқ хўжалигига ҳам алоҳида эътибор қаратиб, деярли барча деҳқончилик янгиликлари мазкур худуд миришкорлари томонидан яратилишини алоҳида таъкидлади. Ҳа, бу аниқ ҳақиқат. Чунки, Андижон вилояти нафақат мамлакатимизда, балки Осиё давлатлари орасида ҳам ер майдонлари жуда тигиз, аҳоли сони кўп ҳамда янада кўпайиш тенденцияси кузатилаётган худудлар сирасига кира-

ди. Демак, ушбу шароит табиий равишда яшаш учун рақобатбардошликни оширади.

Андижон вилояти фаоллари билан учрашувда давлатимиз раҳбари ҳозирги давр талабларига жавоб берадиган янги "Андижон деҳқончилик усуллари" яратилишига ишонч билдирар экан, вилоят деҳқончилик тизимини янги босқичга олиб чиқишига замин ҳамда тўғри тарикасида Тошкент давлат аграр университети Андижон филиали негизда мустақил олий таълим муассасасини ташкил этиш тўғрисидаги таклифлари, фақат водий вилоятларини эмас, балки юртимиз аҳлини ҳам жуда қувонтирди.

Узоқни ўйлаб илгари сурилган бу таклиф ва ташаббус республикамиз учун қандай манфаат келтиради, деган табиий саволга баҳоли қудрат жавоб беришга ҳаракат қилиб кўрсак.

Биринчидан, мазкур институтни ташкил этилиши мамлакат олий таълим ва фан йўналишидаги салоҳиятини орттиришга, халқаро нуфузли 1000 талик рейтингидан муносиб ўрин олиш имкониятини кенгайтиради. Иккинчидан, Фаргона водийси худудларининг деҳқончилик тизимларига мос бўлган, назария ҳамда амалиётни чамбарчас боғланган ҳолда олиб бориш билан бирга юқори малакали кадрлар тайёрлаш салоҳияти ортади.

Шунингдек, филиал негизда ташкил этилган институт, авваламбор, республика олий таълим муассасалари, илмий тадқиқот институтлари ҳамда хорижий давлатларнинг шу соҳа мутахассислари билан бевосита ҳамкорлик йўналишларини ҳам кенгайтиради.

Яна бир муҳим масала. Фаргона водийси қишлоқ хўжалиги талабларидан келиб чиққан ҳолда, янги факультетлар ҳамда тор йўналишга ихтисослаштирилган янги кафедраларни очилишига, айрим йўналишларни қисқартиришига хизмат қилади.

Президентимиз таъкидлаганидек, Фаргона водийсида қорвачилик, айниқса, балиқчилик, қўнчилик, паррандачилик, шолчилик ҳамда ноанъанавий экин турларини етиштириш ва уларни экспортдаги улуши бугунги кун талабларидан орта қолмоқда. Бу йўналишларни ривожлантириш учун, албатта юқори малакали кадрлар зарур. Ўқув-лаборатория базасини модернизациялаш, фан дастурлари асосида соҳа бўйича инновацион ва замонавий ишлаб чиқариш жараёнлари, илғор хорижий тажриба, юқори унумли ва ресурс тежовчи агротех-

нологиялар бўйича янги авлод услуб ва ўқув адабиётларини яратиш ҳамда таъминлаш талаб этилади. Илғор хорижий илмий-тадқиқот ва олий таълим муассасаларида профессор-ўқитувчилар, илмий-педагог кадрларнинг малакасини ошириш, стажировкалар ва талабаларнинг ишлаб чиқариш амалиётларини ташкил этиш жуда муҳим ҳисобланади.

Ҳозирги кунда филиал профессор-ўқитувчилари томонидан Фаргона водийси қишлоқ хўжалиги соҳасидаги муаммоларни ҳал этиш мақсадида турли мавзуларда илмий-тадқиқот ишларини олиб бормоқда. Лекин, институт ташкил этилиши муносабати билан тупроқ унумдорлигини сақлаш, ошириш, алмашлаб, навбатлаб экиш тизимини такомиллаштириш, водий вилоятлари кесимида қишлоқ хўжалиги экинларини жойлашув структурасини қайта кўриб чиқиш, маҳсулотлар экспорт ҳажминини ошириш мақсадида экологик соф, органик маҳсулотлар етиштиришда самарали агротехнологиялар яратишга ва сугориладиган ерлардан йил давомида унумли фойдаланиш ҳамда бу борада янги агротехнологияларни яратишга эътиборни кучайтириш талаб этилади.

Институт 2020/2021 ўқув йилидан бошлаб иш бошлайди. Бу ўз навбатида вилоят ҳокимликлари, ташкил этилаётган институтнинг раҳбар ва профессор-ўқитувчилари зиммасига жуда катта масъулият юклайди.

Аввал кўшилган қиймат солиғи ҳисоботини топиришда ҳисобварақ-фактуралар реестрини корхонанинг ўзи тузиб чиқишга мажбур эди. Бу, табиийки, катта корхоналарга бир мунча қийинчилик туғдирарди. ЭХФ тизимида эса бундай реестр автомат равишда шаклланади. Ундан фойдаланган ҳолда ҳисоботни тез ва осон тақдим этиш мумкин.

Солиқ кодексининг 225-моддасига мувофиқ, қўшилган қиймат солиғидан озод қилинган товарларни (хизматларни) реализация қилишда, шунингдек, қўшилган қиймат солиғини тўловчилар бўлмаган маҳсулот етказиб берувчилар томонидан товарларни (хизматларни) реализация қилишда қўшилган қиймат солиғини ҳисобварақ-фактурада акс эттирганлиқ маҳсулот етказиб берувчиларга ҳисобварақ-фактурада кўрсатилган қўшилган қиймат солиғи суммасининг илгирима фоизи миқдориде жарима солиши сабаб бўлади. Чунки маҳсулот етказиб берувчи унда кўрсатилган солиқ суммасини бюджетга тўлаши шарт.

ЭХФ айланиш тизимидан фойдаланилганда корхона учун бозордаги талаб ва таклифни ўрганиб бориш ҳам янада осонлашади. Негаки, ушбу тизим қайси маҳсулот қаерда яхши сотилаётганини реал вақт режимида мониторинг қилиш имконини беради.

Бугунги кунда 17 та ЭХФ оператори хўжалик юритувчи субъектларга хизмат кўрсатаяпти. Улардан қай бирини танлаш корхона ёки ташкилотнинг ихтиёрида. Бу танлов, асосан, операторнинг хизмат шартлари, у томонидан таклиф этилаётган тарифлар ва корхонанинг бўғалтерия тизими билан қай даражада интеграция қилинишидан келиб чиққан ҳолда амалга оширилиши мақсадга мувофиқ.

Операторлар билан иш бошлаш масаласи ҳам миқозлар учун анча қулай тарзда йўлга қўйилган. Яъни бунда алоҳида шартнома тузиш талаб этилмайди.

ЭХФ тизимининг ҳар бир оператори сайтида ҳужжатларнинг электрон шакли тўплами мавжуд. Уларда электрон ҳисобварақ-фактуранинг стандарт шакли берилган. Бу, албатта, фойдаланувчи учун қулай, расмийлаштирилса бўлди — барча талабларга жавоб берадиган ҳужжат тайёр бўлади. Бундан ташқари, ЭХФ оператори

Электрон қулайликлар

Абдукарим ЭШБОЕВ,
Янги технологиялар илмий-ахборот маркази мутахассиси

Жорий йил бошидан айни даврга қадар 178 мингдан ортиқ тадбиркорлик субъекти томонидан расмийлаштирилган электрон ҳисобварақ-фактуралар (ЭХФ)нинг умумий сони 6 миллион 630 мингта. Аниқроқ айтиладиган бўлса, бугун республикамизда 162 мингдан зиёд юридик шахс ва 16 мингдан ортиқ яқка тартибдаги тадбиркор ҳисобварақ-фактураларнинг электрон шаклидан фойдаланмоқда.

Вақтни ҳам, нақдни ҳам тежовчи тизим

Жорий йилнинг февраль ойи бошида 92 мингта субъект томонидан 1,4 миллионга ЭХФ расмийлаштирилган бўлса, май ойига келиб бу кўрсаткич мос равишда 165 мингта субъект ва 5,4 миллионга етди.

Рақамлар далолат бермоқдаки, ЭХФ тизими фойдаланувчилари сони тобора ортиб бормоқда. Айниқса, қўшилган қиймат солиғи тўловчилари электрон ҳисобварақ-фактурадан фаол тарзда фойдаланмоқда. 87 мингдан зиёд ҚҚС тўловчидан 76 мингта яқини ёки 86,5 фоизи янги услубда ишлашга ўтгани бунинг яққол исботи.

ЭХФ айланиш тизимида хўжалик юритувчи субъектларнинг ҚҚС тўловчиси ёки тўловчи эмаслигини маълумотлар базаси орқали аниқлаштириш имкони мавжуд. Бу эса бу борада занжир узлишининг олдини олиш имконини беради. Натижада қўшимча солиқ ҳисобланишига йўл қўйилмайди.

Аввал қўшилган қиймат солиғи ҳисоботини топиришда ҳисобварақ-фактуралар реестрини корхонанинг ўзи тузиб чиқишга мажбур эди. Бу, табиийки, катта корхоналарга бир мунча қийинчилик туғдирарди. ЭХФ тизимида эса бундай реестр автомат равишда шаклланади. Ундан фойдаланган ҳолда ҳисоботни тез ва осон тақдим этиш мумкин.

Солиқ кодексининг 225-моддасига мувофиқ, қўшилган қиймат солиғидан озод қилинган товарларни (хизматларни) реализация қилишда, шунингдек, қўшилган қиймат солиғини тўловчилар бўлмаган маҳсулот етказиб берувчилар томонидан товарларни (хизматларни) реализация қилишда қўшилган қиймат солиғини ҳисобварақ-фактурада акс эттирганлиқ маҳсулот етказиб берувчиларга ҳисобварақ-фактурада кўрсатилган қўшилган қиймат солиғи суммасининг илгирима фоизи миқдориде жарима солиши сабаб бўлади. Чунки маҳсулот етказиб берувчи унда кўрсатилган солиқ суммасини бюджетга тўлаши шарт.

ЭХФ айланиш тизимидан фойдаланилганда корхона учун бозордаги талаб ва таклифни ўрганиб бориш ҳам янада осонлашади. Негаки, ушбу тизим қайси маҳсулот қаерда яхши сотилаётганини реал вақт режимида мониторинг қилиш имконини беради.

Бугунги кунда 17 та ЭХФ оператори хўжалик юритувчи субъектларга хизмат кўрсатаяпти. Улардан қай бирини танлаш корхона ёки ташкилотнинг ихтиёрида. Бу танлов, асосан, операторнинг хизмат шартлари, у томонидан таклиф этилаётган тарифлар ва корхонанинг бўғалтерия тизими билан қай даражада интеграция қилинишидан келиб чиққан ҳолда амалга оширилиши мақсадга мувофиқ.

Операторлар билан иш бошлаш масаласи ҳам миқозлар учун анча қулай тарзда йўлга қўйилган. Яъни бунда алоҳида шартнома тузиш талаб этилмайди.

ЭХФ тизимининг ҳар бир оператори сайтида ҳужжатларнинг электрон шакли тўплами мавжуд. Уларда электрон ҳисобварақ-фактуранинг стандарт шакли берилган. Бу, албатта, фойдаланувчи учун қулай, расмийлаштирилса бўлди — барча талабларга жавоб берадиган ҳужжат тайёр бўлади. Бундан ташқари, ЭХФ оператори

тизимларининг ҳаммасида томонларнинг ре-визитлари автоматик тарзда тўлдирилади.

Айни пайтда расман мақом берилган ЭХФ операторлари ва улар билан боғлиқ қўшимча маълумотлар soliq.uz ҳамда routing.uz сайтларида жойлаштирилган. Мазкур электрон манзилларда ЭХФни жорий этишга оид норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар, тизимга доир янгиликлар ва бошқа фойдалан материаллар билан яқиндан танишиш мумкин.

ЭХФни шакллантириш ва уни ҳатто энг узоқ ҳамкорларга юбориш учун бир неча дақиқа етарли. Бу қозғош шаклидаги ҳисобварақ-фактураларга сарфланган моддий ва инсон ресурсларини сезиларли даражада тежаш дегани.

Келинг, таққослаб кўрамиз: қозғош шаклидаги ҳисобварақ-фактурани расмийлаштириш учун 2 донга қозғош, чоп этиш қурилмаси керак бўлади. Фақатгина қозғонинг қийматини инобатга олсак, камиди 228 сўмлик харажат талаб қилинади.

Ҳисобварақ-фактурани керакли манзилга етказиш ва олиб келиш учун ҳеч бўлмаганда 2 800 сўм йўл ҳақи сарфланади. Бу ишни бажарувчи ҳодимга иш берувчи томонидан энг камиди 4000 сўм иш ҳақи ҳисобланади. Демак, бир донга ҳисобварақ-фактурани расмийлаштириш учун жами 7 028 сўм минимал харажат қилишга тўғри келади.

Электрон ҳисобварақ-фактурада-чи? Электрон ҳужжат алмашиш тизими инсон омил иштирокини имкон қадар минималлаштиришга қаратилган. Ҳусусан, қуръер мутлақо шарт эмас, ҳатто қозғош ҳам. Интернет бўлса кифоя. Харажатларга келсак, бугунги кунда расмий ЭХФ операторлари ҳар бир электрон ҳисобварақ-фактура учун ўртача 275 сўмдан 900 сўмгача нарх белгиланган. Рақобат кучайиши натижа-сида бу миқдор янада пасайиши кутилмоқда. Ҳисоб-китоб қилсак, ҳар бир ҳисобварақ-фактурани электрон шаклда расмийлаштириш орқали 6 753 сўм миқдордаги маблагни тежаб қилиш имконияти юзага келади. Бир ойда 10000 та ҳисобварақ-фактура шакллантирадиган корхоналар ўртача ҳисобда 67 530 000 сўм иқтисод қилишга эришади.

Тадбиркорлик субъектларида тизим билан боғлиқ қандайдир савол ёки тушунмовчиликлар юзага келса, info@routing.uz ёки https://routing.uz/contacts электрон манзилларига мурожаат йўллаш имкони мавжуд. Мурожаатда кўрсатилган масалаларга мутахассислар томонидан аниқ ва батафсил жавоб қайтарилади.

Худуд

Минажатдин ҚУТЛИМУРАТОВ,
журналист

Бўзатов туманида бугунги кун 21,5 минг нафардан кўпроқ аҳоли истиқомат қилади. Туман худудида 4 та овул фуқаролар ва битта посёлка фуқаролар йиғини, битта тиббиёт бирлашмаси ҳамда 3 та қишлоқ врачлик пункти мавжуд.

Қорақалпоғистонда қорвачиликка ихтисослашган Бўзатов туманининг қайта ташкил этилиши кўпчиликнинг кўнглидаги иш бўлди. Бугун туманда катта қурилиш ва бунёдкорлик ишлари амалга оширилмоқда. Айниқса, ёшларнинг бўш вақтини фойдалаи ўтказиши, уларнинг келажақда баркамол авлод бўлиб воёга етиши учун қатор маданий-маиший ва спорт объек-тлари қад ростлади. Бошқача айтганда, туманининг янги қиёфаси бўзатовликлар-ни янги марраларга қорламқда. Замона-вий амфитеатр, мактабгача таълим муас-сасалари, мактаблар, барча талабларга тўлиқ жавоб берадиган йўллар, савдо ма-жмуалари ва тикув фабрикаси... Ҳўллас,

туман аҳли замон билан ҳамнафас қадам ташламоқда. "Bozatau tekstil" тикув фабрикаси очилиши туман тарихида катта янгилик бўлди. Фабриканинг фаолият бошлаши туфайли 300 нафар хотин-қиз иш билан таъминланди. Фабрика маҳсулотлари, биринчи навбатда, ички бозорни арзон ва сифатли маҳсулотлар билан тўл-диarmoқда. Шунингдек, келгусида тайёр маҳсулотларни экспорт қилиш ҳам режа-лаштирилган.

Мавжуд ресурслардан самарали фой-даланиш, туманини иқтимоий-иқтисодий ривожлантириш ҳамда аҳоли турмуш даражасини янада ошириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарори, шунингдек, қишлоқ хўжалиги соҳасида илғор те-хнологияларни кенг жорий қилган ҳолда ишлаб чиқариш ҳажми, ҳосилдорлик ва маҳсулот турларини кўпайтириш, худуд-нинг табиий ва иқлим шароитига мос бўл-ган қорвачилик, шолчилик, балиқчилик ҳамда қизилмия илғизини етиштириш ва чуқур қайта ишлашни ривожлантириш бўйича 2019-2021 йилларда Қорақал-поғистон Республикасининг Бўзатов туманини комплекс ривожлантириш чо-

ра-тадбирлари дастури ишлаб чиқилди. Туман худудида қизилмия ўсимлиги-ни плантация усулида етиштириш ва уни чуқур қайта ишлашни янада ривожланти-риш бўйича "йўл ҳаритаси" ишлаб чиқил-ган бўлиб, бугунги кунда "SAYAT ANGOR" МЧЖ томонидан йилга 200 тонна, "MOHAMMAD LICORICE ROOTS" МЧЖ томонидан йилга 150 тонна қизилмия маҳсулотини экспортга чиқариш йўлга қўйилган. Натижада жами 17 фуқаро иш билан таъминланди.

Туманда қорвачиликни ривожланти-риш бўйича кенг қамровли ишлар амал-га оширилмоқда. Мамлакатимизда ке-йинги пайтлари зотдор молларни четдан олиб келишда фермер хўжаликларига қулай имкониятлар яратилмоқда. Бу, ўз навбатида, аҳолини арзон сут ва гўшт маҳсулотлари билан таъминлашда кўп келяпти.

Айни пайтда "Бўзатов симментал" ва "Агро бизнес Бўзатов" қорвачилик ком-плекслари қурилиши давом этмоқда. Улар қуриб битказилса, 650 бош қорамол олиб келиниб, 50 фуқаро доимий иш би-лан таъминланади.

Ҳозирги пайтда "Бўзатов жайлови"

ишлаб чиқариш кооперативи томонидан гидропоника усулида ем-хашак етишти-риш бўйича тажриба ишлари олиб бори-ляпти. Ҳар хил витаминларга бой бўлган, гидропоника услубида тайёрланган 1 кг бўғдой 4-5 кунда 5-6 кг массага эга бўли-ши тажриба синовидан ўтказилди. Гид-ропоника услубида етиштирилган бўғдой билан озукланган сигирнинг сут 20-25

фоиз кўпайиб, бузоқларнинг ўсиши ва се-миришида муайян даражада фарқ ма-жуд эканлиги аниқланган.

— Кооперативимиз, асосан, аҳоли молларига озуқа етказиб бериш билан шуғулланамиз. Шунингдек, молларга озик-овқат маҳсулотларини, яъни гидропо-ника услубида ем-хашак етиштиришни ҳам йўлга қўйганмиз, — дейди коопе-ратив раҳбари Бектилеу Абилов. — Биз етиштирган ем-хашак мол сутини 20 фоз оширмоқда. Шунингдек, яқин кунларда бўғдой сут ва ўсимликлар аралашмаси асосида гранулалар ишлаб чиқаришни режалаштирмоқдамиз.

"Бўзатов жайлови" ишлаб чиқариш ко-оперативи 13 кишини доимий иш билан таъминлаган. Тумандаги 20 та хўжалик-нинг ҳар бирига 0,5-1 гектар атрофида томорқага ер ажратиб, уларни сув насос-лари орқали сугориб бермоқда.

Қорақалпоғистон Республикасида шахсий ёрдамчи, деҳқон ва фермер хў-жаликлариде чорва моллари бош сочи-ни кўпайтириш натижасида қорвачилик соҳасида иқобий натижаларга эришиб келинмоқда. Президентимизнинг 2019 йил 7 ноябрдаги "Қорақалпоғистон

ИСТИҚБОЛИ ПОРЛОҚ БЎЗАТОВ

Республикасида қорвачилик тармоқла-рини жадал ривожлантириш чора-тад-бирлари тўғрисидаги қарорига асосан, Бўзатовда қорвачиликни ривожлантириш бўйича амалга оширилаётган ишлар таҳ-синга сазовордир.

— Шартнома асосида Австриядан "Симментал" насли 18 бош қорамолни жорий йилнинг май ойида олиб келдик, — дейди "Ержанов Рустем" фермер хў-жалиги раҳбари Рустем Ержанов. — Ўлар сентябрь-октябрь ойларида болаёлайди. Тўққандан сўнг ҳар бирдан кўнига 20 литрдан сут соғиб олинади. Шунингдек, фермер хўжалигимизни кенгайтириш мақсадида сентябрь ойида шу насли яна 32 бош қорамол олиб келишни режа-лаштирганмиз.

Туманда халқнинг гўшт ва сут маҳсу-лотларига бўлган эътиёжини қондириш, насли моллар сонини кўпайтириш мақ-садида "Еркиндарья шаруа" фермер хўжалиги ҳам Украинадан 25 бош "Гольш-тейн" ва 25 бош "Симментал" насли қорамол олиб келиб божмоқда.

Бўзатов географик жойлашуви ва иқ-лим шароити қишлоқ хўжалиги соҳасини ривожлантиришга жуда мос. Туманда аҳолига маиший, савдо, транспорт, тиб-бий ва бошқа турдаги замонавий хизмат-ларни кўрсатиш, одамларнинг турмуш шароитини яхшилаш борасида катта за-хиралар мавжуд. Бошқача айтганда, Бў-затовнинг истиқболи порлоқ.

Инсонпарварлик

МАҲКУМЛАРНИНГ ҲАМ ТАЪЛИМ ОЛИШ ҲУҚУҚИ КАФОЛАТЛАНАДИ

Лазизахон ҒАФУРОВА,
Инсон ҳуқуқлари бўйича вакил
(Омбудсман)нинг
Тошкент вилояти бўйича вакили,
профессор

Раъно ТУРДИБОЕВА,
юридик фанлар номзоди, доцент

Мамлакатимизда барча фуқаролар учун билим олиб, касб-хунар эгаллаш ҳуқуқи кафолатланган. Ҳатто жазони икром этиш муассасаларида сақланаётган, озодликдан маҳрум этилган шахсларнинг ҳам таълим олиши учун шароит яратилмоқда.

Зеро, қонунга итоаткорлик, жамиятда юриш-туриш қоидаларига амалга қилиш, ижтимоий ҳаётга мослашувчанлик кўникмасини шакллантириш, янги жиноят содир этилишининг олдини олиш учун маҳкумларни ўқитиб, касб-хунарга йўналтириш муҳим саналади.

2017–2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясига мувофиқ, жиноят ва жиноят-процессуал қонунчилигини тақомиллаштиришнинг мулқоқ янги устувор йўналишларини ишлаб чиқиш ҳамда амалга ошириш мақсадида Президентимизнинг 2018 йил 14 майдаги 3723-сонли қарорига биноан Ўзбекистон Республикасининг Жиноят ва жиноят-процессуал қонунчилигини тақомиллаштириш концепцияси қабул қилинди. Концепция доирасида жазоларни либераллаштириш борасида қатор ишлар амалга оширилди.

Утган қисқа даврда озодликдан маҳрум қилинган шахсларнинг умумий ўрта ҳамда ўрта махсус, касб-хунар таълими олиши учун олтига жазони икром этиш муассасасида умумтаълим, тўрттасида эса касб-хунар ўргатиш марказлари фаолияти йўлга қўйилди. Шунингдек, "Уста-шогирд" тизими асосида маҳкумларни касб-хунарга йўналтириш бўйича комплекс чора-тадбирлар амалга ошириб келинмоқда.

Умумтаълим ва касб-хунар ўргатиш марказлари фаолият кўрсатмаётган жазони икром этиш муассасаларида маҳкумларнинг умумий ўрта ва

ўрта махсус, касб-хунар таълими олиши, шунингдек, барча жазони икром этиш муассасаларида маҳкумларнинг олий таълим эгаллаши учун имконият ва шароитлар яратиш, қолаверса, пробация хизмати учун кадрлар тайёрлаш тизимини йўлга қўйиш зарурати мавжуд. Шу боис, Ўзбекистон Президентининг "Жиноий жазони икром этиш тизимини таълимни ташкил этиш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарори лойиҳаси жамоатчилик фикрини ўрганиш мақсадида норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳалари муҳокамаси порталига жойлаштирилди.

Илк бор қарор лойиҳасида умумтаълим муассасалари ва касб-хунарга ўқитиш марказлари фаолият кўрсатмаётган жазони икром этиш муассасаларида маҳкумларнинг умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-хунар таълими олиши, шунингдек, барча жазони икром этиш муассасаларида маҳкумларнинг олий таълим олиши учун зарур шарт-шароитлар яратиш назарда тутилган.

Шунингдек, меъёрий ҳужжат лойиҳасида 2021–2022 ўқув йилидан бошлаб озодликдан маҳрум қилинган шахсларнинг масофавий таълим шакли орқали умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-хунар таълими олиши учун жазони икром этиш муассасаларида фаолият кўрсатмаётган умумтаълим ва касб-хунар ўргатиш марказларида, олий таълим муассасаларида махсус ўқув гуруҳлари ташкил этилиши кўрсатилган. Махсус ўқув гуруҳида таълим олувчиларнинг ўрни олий таълим муассасаларининг белгиланган умумий қабул квоталарига кирмайдиган давлат бюджетидан молиялаштирилади.

Шунингдек, қарорда китобхонлик маданиятини шакллантиришга қаратилган вазифалар ҳам белгиланган. Жазога ҳукм қилинганлар ҳар ойда камидан битта тавсия этилган адабиётни ўқиши лозим. Хулқ-атворида баҳолаш, жазосини энгилатиш, муддатидан илгари шартли озод қилишда маҳкумларнинг билим ва касб-хунар эгаллашга виждонан ёндашувини ҳисобга олиш назарда тутилган. Бу уларнинг китобхонлик маданиятини ўқишга қабул қилиш, шу жумладан, ҳужжатларини расмийлаштириш, топшириш, имтиҳонларни ўтказиш ва натижасини эълон қилиш, маҳбу-

сларнинг умумий ўрта, ўрта махсус, касб-хунар ва олий таълим олишини ташкил этиш, уларга муайян маълумот олганини тасдиқловчи ҳужжатларни бериш, озодликдан маҳрум қилиш жазоси тайинланган собиқ ўқувчи ёки талабаларнинг таълим муассасаларидаги ўқишини давом эттириш тартиби каби қатор меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар тайёрлаш вазифаси қўйилган.

Жиноят-икромия кодексининг 18-моддасига асосан, шикоятларни қўриб чиқиш ҳамда фуқароларнинг ҳуқуқ, эркинлик ва қонуний манфаатлари бузилгани ҳолларини ўз ташаббуси билан текширишда Олий Махлисининг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман) жазони икром этиш муассасаларида монеликсиз кириш ҳуқуқига эга. Ушбу қоидадан келиб чиқиб, таълим олиш истигадиги маҳкумларни ўқишга қабул қилиш, шу жумладан, ҳужжатларини расмийлаштириш, топшириш, имтиҳонларни ўтказиш ва натижасини эълон қилишда инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилувчи миллий институтлар вакиллари иштироки назарда тутилса, жараёнинг адолатли ва шаффоф ўтиши таъминланади.

Бизнингча, қарор лойиҳасидаги "ўрта махсус касб-хунар таълими" жумласи ўрнида "ўрта махсус профессионал таълим" жумласини ишлатиш мақсадга мувофиқ. Шунда қарор лойиҳаси Ўзбекистон Президентининг 2019 йил 6 сентябрдаги "Профессионал таълим тизимини янада тақомиллаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарори талабларига мувофиқ келади.

Озодликдан маҳрум этилган шахслар орасида билиб-билмай жиноят содир этган зиёлилар, илм-фан вакиллари ҳам мавжудлигини инобатга олсак, бу тоифа маҳкумлар учун олий таълимдан кейинги таълимни давом эттириш, илм-фан билан шугулланиш, муайян соҳаларда тадқиқотлар олиб бориш, мавзуларни танлаш, тасдиқлаш ёки олдин танлаган мавзусини давом эттириш имконияти яратилса, электрон кутубхоналар ташкил этилиб, улардан илм йўлида фойдаланилса, бу саъй-ҳаракатлар, албатта, ижобий натижа беради.

Хулоса шуки, ушбу қарор лойиҳаси тасдиқланса, маҳкумларнинг таълим олиш ҳуқуқини таъминлаш ва китобхонлик маданиятини шакллантириш орқали уларнинг тафаккурини кенгайтириб, жамиятга ижтимоий мослашувида ёрдам берилган, мамлакатимизда инсон ҳуқуқларини таъминлаш ва кафолатлашда яна бир муҳим қадам қўйилган бўлар эди.

ДАРОМАДДАН УЧ МАШИНА

ёхуд томорқанинг хазина эканлигини исботлаётган оилалар тажрибаси

Усмонали НОРМАТОВ

Термиз туманидаги «Қорахон» маҳалласида яшовчи аҳоли асосан деҳқончилик, чорвачилик билан шугулланиб, ҳеч нарсасга зориқмай тўқ ва фаровон турмуш кечираётган. Бундан 20–25 йил аввал одамлар томорқасига нари борса 2–3 пушта помидор, 4–5 жўяқ картошка экишарди, элнинг асосий қисми эса моли учун маккажўхори ўстирарди. Бугун-чи? Аҳвол тамоман ўзгарган.

Томорқага фақат картошка, помидор ўстириб қўймай, маҳсулотларни эрта чиқариш ва мўмай даромадли бўлиш ниятида экинларни плёнка остида парваришланишга ва иссиқхона қуриб, бир йилда 2–3 марта ҳосил етиштиришга интилишмоқда. Бугун кўпчилик оилаларнинг ихчам иссиқхонаси (маҳаллада жами 50 хонадонда иссиқхона қурилган) бор.

Маҳалладаги Қорахон-1 қишлоғида яшовчи Ислон Хуррамов оиласига, уларнинг меҳнатқашлигига, урдабуронлигига кўпларинг ҳаваси келади. Чунки бу оила қишлоқда биринчи бўлиб иссиқхона қурган, томорқа даромадидан ҳаммадан илгари «Cobalt» автомашинаси минган. Яшаш уйлари шиnamина ва замонавий. Бугун Ислон акада «Spark», ўғиллари Абдуғаффор, Абдумаликда «Jentra», «Damas» русумли машина бор. Қўша автоулову шиnam уй-жойлар томорқа даромадидан.

Хали одамлар «уйкуда ухлаб ётган» кезлари Ислон аканинг оиласи томорқасининг бир четида иссиқхона қуриб, ҳаммадан илгари помидор, бодрингни бозорга чиқаришарди. Охири пайтда қишлоқда неча киши иссиқхона қурган бўлса, ҳаммаси Ислон акадан маслаҳат сўраган.

Томорқадаги ишларга уй бекаси Шаҳар Худойбердиева раҳбар. Нафақага чиққунча Ислон ака бир неча ташкилотда ишлади, томорқанинг уюл-савоби Шаҳар опанинг елкасида бўлди.

Шаҳар Худойбердиева эрига: «Сиз кўчанинг ишини эпланг, рўзгорни ўзимиз обод қиламиз» деб келинларга, қизларга, ўғилларга бош бўлиб, томорқада ҳар хил зироат ўстириш билан банд бўлди. Элли аёл Шаҳар опа айрим аёлларга ўхшаб томорқанинг даромадини кийим-кечакка, ҳар хил латта-путталар йиғишга сарфлаб юрмоқда. Рўзгордан ортган пулни даста-даста қилиб Ислон аканинг қўлига тутқазарди ва ҳар гал пул тутқазганда эрига: «Яна беҳуда сарфламанг, битта бўлса ҳам арматура келтиринг, цемент олиб келинг», деб тайинларди. Шунинг эвазига ҳар бири 5–6 сотихдан иборат учта иссиқхона барпо этилган. Биттасида 40 туп «Мир» навли лимон дарахти яшнаб турибди, ўтқазилгани 9 йил бўлган бу дарахтларнинг ҳар бири 90 килограммдан ҳосил тугаётган. Утган йили 3 тонна лимон сотишди. Иккинчи иссиқхонада 28 туп апельсин парваришланаётган. Бу йил кузда ниҳоллар нишона ҳосил беради. То аёлнинг ҳосилга киргунича оралиқ ерда

помидор ўстирилмоқда. Ҳар кун помидорларнинг пишгани бозор учун узилади. Учтинчи иссиқхонада Туркиядан келтирилган 18 туп лимон кўчати ўтқазилган. Ниҳоллар орасидаги бўш жойга экилган картошка эрта-индин қазилади.

Томорқанинг очик қисмида ўстирилаётган помидор ва бодринг ниҳоллари гуллаб, пешма-пеш ҳосил тугаётган.

Халқимизда «Сувга яқин ўтирган одам, Худода яқин киши» деган гап бор. Ислон Хуррамов оиласи томорқасидаги экинларни сугориш учун сувга навбат кутмайди, томорқани сувлайман, деб кўни-қўшнилар, мироблар, фермерлар билан худда-беҳудаси асабини бузмайди. Ҳовлиснинг ёнгинасидан «Янги-арик» СИУ ҳудудидида далаларни сугоридаган, икки бети ботонланган катта анҳор ўтган. Ислон аканинг томорқаси ана шу анҳордан бир метр баландликда. Томорқани сугориш учун анҳор ўртасида чархпалак ўрнатган. Анҳор сувининг шиддатидан чархпалак гир айланади, сатилчалари сувни жилдириб томорқага оқизиб туради. Зарурат бўлмаганда новчани қайриб, сувни яна анҳорга бошқариб қўяди.

Хонадоннинг бекаси, элли аёл Шаҳар опа томорқа, мол-ҳол, рўзгор юмушларидан вақт орттириб онасидан ўрганган пахта ва жундан тақир гилам тўқишни ҳам қанда қилмайди. Ҳар ойда икки-учта гилам тайёрлаб, рўзгорига барака киритади. Гилам тўқишни қўшни аёлларга, келинларга, қизларга ўргатишдан эринмайди. Қишлоқнинг аёллари қиз чиқармоқчи, ўғил уйлантирмоқчи бўлса, селига Шаҳар опанинг қўлидан чиққан гиламлардан қўшайин, деб буюртма беришади.

Ислон Хуррамов ва Шаҳар Худойбердиева иссиқхона устидаги плёнкани май ойига бориб очишади. Эртаги зироатлар ҳосили йиғиб бўлинган, изига такрорий экинлар, жумладан, дон учун маккажўхори ўстирилади. Чунки томорқа бўла туриб катакдаги товуқ, қўралардаги қорамол, қўйнинг озукаси-емини бозордан сотиб олишга на ҳожа?

Ховлининг шундоққина этагидида 10 туп ўрик, анжир дарахтлари ҳар йили шигил-шигил ҳосил тугади. Абжир бека меванинг бир қисмини ҳовлисида бир туп ҳам дарахт ўстирилмайдиган кишиларга сотса, қолганидан 100 манкалаб мурabbo тайёрлаб, қишга қамлайди. Уч йил илгари ўтқазилган 20 туп олма ниҳоллари бу йил илк бор гуллади.

Сермаҳсул соҳа имкониятлари

Абдор УМАРҚУЛОВ,
"Янги Ўзбекистон" мухбири

Мамлакатимизда сўнгги йилларда ҳудудларнинг табиий, иқтисодий шароити ҳамда бозор талабларини эътиборга олган ҳолда қорамолчилик, қўйчилик, балиқчилик, асаларичилик, паррандачилик тармоқлари тобора ривожлантирилмоқда. Масалан, Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 23 октябрдаги "Тошкент вилояти Охангарон туманида чорвачиликни ривожлантириш тўғрисида"ги қарори билан Охангарон тумани қорамолчилик, қўй-эчкичиликка ихтисослаштирилди.

Охангаронликлар қадимдан чорвачилик ва деҳқончилик бобида яхшигина тажрибага эга. Қолаверса, туманда чорвачилик ривожланиши учун қўлай табиий-географик жойлашув ва иқлим шароити мавжуд. Айнан мана шу жиҳатлар ушбу худда алоҳида эътибор қаратилишига замин яратмоқда.

Шу йилнинг 14 апрель кун кишлоқ ҳўжалиги тармоқларини янада ривожлантириш, озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажминини ошириш масалалари бўйича видеоселектор йиғилишида Президентимиз Охангарон туманида чорвачилик соҳасида амалга оширилаётган чора-тадбирларга алоҳида ургу бериб ўтди. Шунингдек, йиғилишда маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш билан бир қаторда импорт қилинаётган товарлар ўрнини қоплаш зарурияти тугилганлиги алоҳида таъкидланди.

Вазирлар Маҳкамасининг юқорида қайд этилган қароридан тумандаги мавжуд ер майдонларидан самарали фойдаланишни ташкил

этиш ҳисобига чорвачилик соҳасини янада ривожлантириш, замонавий технологиялар асосида чорвачилик комплексларини ташкил этиш ҳамда аҳоли истеъмоли учун сифатли чорвачилик маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажминини кўпайтириш кўзда тутилган. Бунинг учун 2019–2021 йилларда қорамолчилик ва қўй-эчкичиликни ривожлантириш мақсадида туманда умумий қиймати 746 миллиард 598 миллион сўмга тенг бўлган (шундан 53 миллион 210 минг доллар хорижий инвестиция) 30 та чорвачилик комплекси (17 та қорамолчилик, 13 та қўй-эчкичилик) яратилиши режалаштирилган. Лойиҳалар доирасида 44 500 бош насли қорамол, 16 000 бош қўй-эчки олиб келинади. Йилига 98 000 тонна сут, 10 817 тонна гўшт, 168 тонна жун етиштирилади. Асосийси, 2048 киши иш билан таъминланади.

Айни пайтда мазкур лойиҳалар учун туман ҳудудидан 20 124 гектар сугориладиган ер, 50 033 гектар яйлов-пичанзорлар, қўриқли ишлар учун эса 149 гектар ер майдони

ажратилди. Ҳозирги кунда чорва комплексларини қуриш ишлари бошлаб юрилган. Хусусан, "Arslon Agro Building" МЧЖ томонидан умумий қиймати 27 миллиард 720 миллион сўм бўлган қорамолчиликка мўлжалланган чорва комплексини бунёд этиш ишлари бошланди.

— Лойиҳамиз доирасида чет элдан 1000 бош зотдор қорамол келтирилди, йилига 6000 тонна сут ва 57 тонна гўшт маҳсулотлари ишлаб чиқарилади, шу билан бирга, 55 та янги иш ўрни яратилади, — дейди "Arslon Agro Building" МЧЖ раҳбари Тўйчи Худойназаров. — Айни пайтда туман ҳокимлиги томонидан комплексимиз қурилиши учун 5 гектар ер ажратиб берилди. Ҳозир дастлабки қурилишлар бошланиб, ер текислаш ишлари амалга оширилмоқда. Шунингдек, 234 гектар сугориладиган ер, пичанзор ва яйлов учун 663 гектар ер майдони ажратиб берилди. Халқ банкнинг туман бўлиmidан ажратилган кредит эвазига хорижий давлатлардан зотдор сиргилар олиб келиш ниятида.

Умуман олганда, Президентимизнинг 2020 йил 29 январдаги "Чорвачилик тармоғини давлат томонидан қўллаб-қувватлашнинг қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори билан соҳада олдини йилларда бўлмаган рағбатлантириш механизми йўлга қўйилди. Фаолият юри-таётган наслчилик ҳўжаликлариди етиштирилган наслдор ғунажнинг ҳар бир бошига 1 миллион сўм миқдориди, хорижий давлатлардан импорт қилинган наслдор қорамолнинг ҳар бир бошига 2 миллион сўм, наслдор қўй ва эчкининг ҳар бир бошига 400 минг сўм миқдориди субсидия

ажратиш механизми жорий этилди. Мазкур қарорнинг яна бир муҳим жиҳати, чорва комплексларини қуриш, йирик ва майда шохли наслдор чорва молларини харид қилиш, чорва маҳсулотларини етиштириш ва қайта ишлаш бўйича лойиҳаларини амалга оширишда Тадбиркорлик фаолиятини қўллаб-қувватлаш давлат жағмармаси томонидан тақдим этиладиган компенсация ёки кафилилик имкониятидан фойдаланиш мумкин.

Қарантин талабларининг юмшатилиши билан тумандаги комплекснинг қурилиш ишлари янада жадаллашиб, навбатдаги лойиҳа устида ҳам амалий ишлар бошлаб юборилди. Кўни кеча "Марказий қўргон" маҳалласи ҳудудидида "Мирзали ота" фермер ҳўжалиги томонидан умумий қиймати 27 миллиард 720 миллион сўм бўлган чорвачилик комплексининг дастлабки қурилиш ишларига старт берилди. Шунингдек, мазкур комплекс тасаруфига 234 гектар сугориладиган ер, пичанзор ва яйлов учун 663 гектар ер майдони ажратилди.

Чорвачиликдаги испохотлар ва аниқ мақсадга асосланган йўналишларда тизимли ишлар олиб борилаётганлиги соҳани ривожлантиришда ва, энг муҳими, халқимизни сифатли сут ва гўшт маҳсулотлари билан ўзлашқис таъминлашда ўз самарасини беради. Охангарон эса чорвачилик бўйича республикамиздаги салоҳиятли туманлардан бирига айланади. Шунингдек, кўзда тутилган комплексларнинг тўлиқ ишга тушиши натижасида озиқ-овқат ва қайта ишлаш санати корхоналари учун гўшт, сут, жун, тери ва бошқа маҳсулотлар етиштирилади.

Маданият

ХАЛҚИМИЗНИНГ БЕБАҲО МАЪНАВИЙ БОЙЛИГИ

Хўжакул МУҲАММАДИЁВ,
Самарқанд вилояти Маданият бошқармаси бошлиғи

Ҳаётимизда маданиятнинг, санъатнинг арзирли ўрни бор. Аслида бу икки сўзни, соҳани бир-биридан айро тасаввур қилиб бўлмайди. Ўтмишда ҳам шундай бўлган. Бугун эса аждодларимиздан бизга боқий мерос қолган маданият ва санъат турмушимизнинг ажралмас қисмига айланди.

Президентимиз томонидан "Маданият ва санъат соҳасининг жамият ҳаётидаги ўрни ва таъсирини янада ошириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги фармон ҳамда "Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги фаолиятини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарор қабул қилинганлиги асло тасодифий ҳол эмаслигини, кейинги йилларда мамлакатимизда бу соҳаларни ривожлантиришга жиддий эътибор қаратилганини бугун ҳаммамиз яхши англаймиз.

2018 йил 28 ноябрда Ўзбекистон Республикасида миллий маданиятни янада ривожлантириш концепцияси қабул қилинган эди. Ҳозирги қарор ва фармонни эса ана шу ҳужжатнинг манъикий давоми, дейиш мумкин. Сўнгги йилларда мамлакатимизда маданият соҳасида бир қатор ишлар амалга оширилди. Натижада миллий маданиятни янада ривожлантириш, янги Ўзбекистоннинг янги тарихини яратиш, моддий ва номоддий маданий мерос дурдоналарини сақлаш ва тарғиб этиш, халқ оғзаки ижодиёти ва ҳаваскорлик санъатини янада оммалаштириш каби қатор соҳаларда фаол ривожланишга эришдик. Мазкур икки ҳужжатда маданият ва санъат соҳасидаги долзарб вазифалар аниқ-равшан белгилаб берилган. Жумладан, театр инсонда эзгу фазилатларни шакллантириб, ибратхона вазифини бажарса, музейлар тарихимизнинг жонли ўтмишидан сўзлайди, санъат эса

кишининг эстетик дидини шакллантиради.

Фармонда ушбу соҳани янада ривожлантиришнинг йўллари белгилаб берилди. Очиғини айтганда бўлса, шу пайтгача аксарият истеъдодли санъаткорларимиз молиявий имконият тўғрисида ўз концерт дастурларини уюштира олмаганлар. Фармонда белгиланган имтиёзлар тўғрисида энди уларга хатто пойтахтда ҳам ўз ижодини кенг намойиш қилиш имконияти яратиб берилди. Муаллифлик ҳуқуқининг ҳимоя қилиниши эса санъаткорларнинг ўз устида ишлашга, изланишга, ижодий ҳамкорликнинг янги уфқларини забт этишига замин яратди.

Яна бир эътиборли жиҳат, Маданият вазирлиги ва унинг ҳудудий бўлиmlари тизимида бир қатор ўзгариш ва янгиланишлар жорий этилишидир. Ходимлар меҳнатига ҳақ тўлаш, уларни рағбатлантириш имкониятлари кенгайтирилди. Вазирлик ҳузуридаги Маданий мерос департаменти ва унинг барча ҳудудий бошқармалари тизимасида тегишлича юридик шахс мақомига эга бўлмаган Бадийий экспертиза бошқармаси ҳамда бадийий экспертиза бўлиmlари ташкил этилди. Вазирлик ҳузуридаги Маданий мерос илмий-тадқиқот институтига бир қатор ҳуқуқ ва ваколатлар берилди.

Фармон билан санъаткорларимиз учун бир қанча имтиёз ва қўлайликлар яратилгани ҳам бизларни хурсанд қилди. Жорий йилнинг ян-

варь-март ойларида вилоятимиздан 650 нафар хонанда, созанда, раққоса, операторлар лицензия олиш учун ҳужжат топширган. Бу республика бўйича энг юқори кўрсаткичдир.

Концерт-томоша тадбирига бир марталик рухсатнома бериш учун ундирилган йиғимнинг бекор қилиниши, аввало, санъаткорларимиз учун жуда катта имкониятдир. Битта концерт қўйиш санъаткор учун қанчалик қийинлигини бу хизматнинг ичида юрганлар яхши билади. Ҳар бир концерт учун ижара ҳақи, реклама, техник жиҳозлар, солиққа тўланадиган пуллар ва бошқа харажатлар ҳисобланиб, чипта нархи белгиланарди. Энди жонли икродда қўйлайдиган санъаткорларимиз концерти учун ижара ҳақи 50 фоиз камайтирилиши ўз-ўзидан чипта нархининг пасайишига замин яратди.

Энг муҳими, санъаткорларимиз энди ижодий изланишга, жонли қўйлашга, янги асарлар яратишга астойдил интилади. Ҳақиқий санъат ихлосмандлари эса қийналмай концертларга туша олади, залларимиз мухлислар билан тўлади. Жамият аъзоларининг барча қатламлари ўзининг маънавий-маданий эҳтиёжларини қондириш имкониятига эга бўлади. Шунингдек, Санъаткор, ижодкор ва ижрочиларнинг муаллифлик ҳуқуқларини ҳимоя қилиш палатасининг ташкил этилиши санъаткорларнинг муаллифлик ҳуқуқини тартибга солиди. Шояр ва бастакорларнинг, истеъдодли қўшиқчиларнинг меҳнати қадрланади.

Фармонда театрлар фаолиятига ҳам алоҳида эътибор қаратилган. Маданият вазирлиги томонидан харид қилинган, оммавий ижрога мўлжалланган драматик, мусиқали ва мусиқали-драматик асарларни 2020 йил 1 сентябрдан бошлаб ҳусусий театрларда ҳам сахналаштириш ва ижро этишга рухсат берилди. Театрларнинг молиявий қўллаб-қувватланиши янги-янги асарлар яратилишига, театрлар орасида ижодий рақобат муҳитининг шаклланишига туртки бўлиши шубҳасиз.

Аждодларимиздан мерос бўлиб келаётган, халқимиз миллий маданиятини ўзига жо қилган қўғирчоқозлик томошаларига ҳам эътибор берилди. Миллий қўғирчоқ театри мактабининг шаклланиши ва ривожидagi беқийёс ҳиссасини инобатга олиб, Республика қўғирчоқ театрига Ўзбек Миллий қўғирчоқ театри номи берилди. Бундай эътибор юртимиздаги барча қўғирчоқ театрлари, жумладан, вилоятимиздаги шундай муассаса жамоаси зиммасига ҳам жуда катта масъулият юкляди.

Халқимизга хос маданият ва санъат бугун бутун дунёни лол қолдираётгани барчамизга сир эмас. Ўз тарихини, миллий ва маданий меросини унутмаган, уни кенг тарғиб қилган халқ эса буюқдир.

Фан фидойилари

ИЛМ ИЗЛАГАНГА — ИЛМДИР ДУНЁ

Рисолат МАДИЕВА,
"Янги Ўзбекистон" муҳбири

Мамлакатимизда илм-фан ривожига давлат сиёсати даражасида эътибор қаратилмоқда. Айниқса, ёшларнинг ижодий, интеллектуал ва тадбиркорлик салоҳиятини рўёбга чиқариш, уларнинг инновацион гоялари, лойиҳа ва технологияларини ишлаб чиқаришга жорий қилиш, иқтидорли талабалар, ёш олимларнинг фаолиятини рағбатлантириш, илм-фан, таълим ва ишлаб чиқариш интеграциясини кучайтириш учун зарур шарт-шароитлар яратилаётгани фикримизнинг яққол далилидир.

бири шунга йўналтирилган. Айни пайтда қишлоқ ҳўжалиги экинлари ўсиши ва ҳосилдорлигини оширувчи, уларни зарарли патогенлардан ҳимоя қилувчи икки турдаги янги препарат токсикология синовларидан ўтмоқда. Яқин келажақда амалиётга татбиқ этилади.

— Кембриж халқаро тузилмалар банки 1987 йилда Буюк Британиянинг Кембриж университети олимлари томонидан кристалло-профлар учун яратилган маълумотлар банкига юзга яқин тузилма қўшган экансиз. Улар нималардан иборат эди?

— Ҳозирги кунда ушбу базага бир миллионга яқин моддалар тузилмаси жойланган. Мен ўзбек олимлари томонидан янги синтез қилинган юзга яқин шундай моддалар тузилмасини бу базага жойлаганимдан хурсандман. Биз томонимиздан, асосан, металл комплекслари синтез қилинган ва Марказий Осиёда ягона бўлган рентген структурасини таҳлил қилувчи, монокристалл дифрактометри ёрдамида ўрганилган бирикмалар мазкур маълумотлар базасига жойлаштирилди. Ушбу янги тузилмалар ўзбек олимлари номи билан рўйхатга олинган ва дунёдаги барча олимлар фойдаланиши мумкин.

Чет давлатларда юртимиз номидан конференция ёки тренингларда қатнашганимда ҳар доим тақдирот ва маърузаларимни юқори савияда олиб боришга ҳаракат қиламан. Хорижлик олимларнинг Ўзбекистонда илм-фанга қаратаётган эътибор ва унинг натижасидан хабардор бўлишини истайман. Ҳозирги кунда юртимиз илм-фанида юз бераётган ўзгаришлар ва олимларимиз қўлга киритаётган қўллаб-қувватлар жазон илм-фани ривожига муносиб ҳисса бўлиб қўшилиши лозим.

— Айни пайтда сиз фаолият юритаётган лаборатория қошида "Ёшлар гуруҳи" ташкил этилган. Бу гуруҳнинг илмий изланишлари ҳақида сўзлаб берсангиз.

— Юртимизда ёшлар билан ишлаш, уларнинг кимё, умуман, барча фанларга қизиқишини ошириш нуктаи назаридан, биз ҳам "Ёшлар гуруҳи"ни ташкил этиб, изланувчан йигит-қизлар билан кўпроқ иш олиб боришга ҳаракат қилиялмиз. Талабалар билан бирга битирув-малакавий ишлари, магистрлик диссертациялари ҳамда келажақда фан номзоди ёки фан доктори даражасини олиш учун ёзадиган илмий ишларига ҳозирдан тайёрларлик кўришда амалий ёрдам берамиз. Менимча, кимё фанининг тўлиқ имкониятлари ва унда эришиладиган ютуқлар аниқ-тинч тушунирилса, ёшларнинг бу фанга қизиқиши ортади. Бу ўз ўрнида бир қанча илмий муаммоларнинг ечимига хизмат қилади.

"Ёшлар гуруҳи" аъзолари айни пайтда янги авлод стимуляторларини яратишга интилмоқда. Улар икки ва ундан ортиқ биофаолликка эга бўлган стимуляторлардир. Шу билан бирга, ёш олимлар замонавий ускуналарда ишлаш ва 3D-моделлаш усулларини ҳам ўзлаштирмоқда. Институтимизда инглиз тили курси ташкил қилинди. Бу эса ёш изланувчиларнинг хорижда мақола ва тезислар чоп этириши ва семинар-тренингларда муваффақиятли қатнашиши учун катта ёрдам беради.

Имконият

ЭПЧИЛ СПОРТЧИ-ЎҚУВЧИЛАР ОЛИЙ ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИГА ИМТИЁЗЛИ ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ

Усмонали НОРМАТОВ

Мамлакатимиз аҳолиси ўртасида соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш, жисмоний тарбия ва спортни оммалаштириш учун зарур шароитлар яратиш, спортчиларнинг халқаро спорт ўйинларида муносиб иштирокини таъминлаш борасида ибратли ишлар қилинмоқда.

Айниқса, ёшларни спортга кенг жалб қилиш, улар орасидан иқтидорлиларини қараб олиш, спорт турлари бўйича юқори натижаларга эришганларни рағбатлантиришга катта аҳамият берилаяпти. Шунингдек, таълим муассасаларидаги мураббий ва мутахассислар таркибининг сифат жиҳатдан яхшиланиш, ҳусусан, олий маълумотли ҳодимлар сонини босқичма-босқич ошириб боришга эътибор кучайтирилаётган.

Бу борада Президентимизнинг жорий йил 24 январдаги "Ўзбекистон Республикасида жисмоний тарбия ва спортни янада такомиллаштириш ва оммалаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги фармони дастуриламал бўляпти. Фармонда кўра, Олимпия ва Паралимпия ҳамда Осиё ва Паросиё ўйинлари, жаҳон, Осиё ва республика чемпионатларида охириги уч йилда голиб ва совриндор (1-3 ўрин) бўлган спортчи-ўқувчиларни давлат бюджети маблағлари ҳисобидан молиялаштириладиган олий таълим муассасаларига (тибиёт йўналишидан ташқари) қўшимча давлат гранти асосида имтиҳон синовларсиз қабул қилиш имтиёзлари берилди. Бу масала бўйича Жисмоний тарбия ва спорт, Халқ таълими, Олий ва ўрта махсус таълим ҳамда Молия

вазирликлари зиммасига вазифалар юклатилган. Сурхондарё вилояти жисмоний тарбия ва спорт бошқармасидан олинган маълумотга кўра, воҳанинг шаҳар ва туманларидаги таълим муассасаларида таҳсил олаётган, спортга қизиқиши ва меҳри банд, ўзлари шуғулланаётган спорт турлари бўйича юқори натижаларга эришган спортчи-ўқувчиларнинг 65 нафари 2020 - 2021 ўқув йилида олий таълим муассасаларига имтиёзли равишда киришга тавсия этилмоқда.

Эътирофга молик жиҳат шуки, воҳадаги умумтаълим мактаблари, ихтисослашган мактаблар, Термиз олимпия захиралари мактаб-интернати битирувчилари орасида жаҳон, Осиё ва республика чемпионатларида фахрли ўринларни эгаллаган ёш спортчилар жуда кўп. Масалан, Термиз шаҳридаги 9-умумтаълим мактаби битирувчиси Дилшодбек Холмуродов ўтган йили Италиянинг Терамо шаҳрида 18 ёшли гандболчилар ўртасида ўтказилган жаҳон чемпионатида мамлакатимиз терма жамоаси сафида иштирок этиб, умумжамоа ҳисобида иккинчи ўринни қўлга киритди.

Термизлик яна бир спортчи-ўқувчи Жасур Холтожиев 2018 йил Сингапурда кўл тўпи бўйича бўлиб ўтган Осиё чемпионатида қатнашиб, терма жамоанинг иккинчи ўринини банд этишига муносиб ҳисса қўшди.

Бундан ташқари, ВТФ таъқвандо, ВКФ каратэ, дзюдо, камондан ўқ отиш, пауэрлифтинг, пневматик милтиқдан ўқ отиш, енгил ва оғир атлетика, сузиш каби яккакураш турларида Ўзбекистон чемпионатида қатнашган 47 нафар спортчи-ўқувчи совриндорлар сафида. Уларнинг номзоди олий ўқув юр்தларига имтиёзли равишда қабул қилишга тавсия этиляпти.

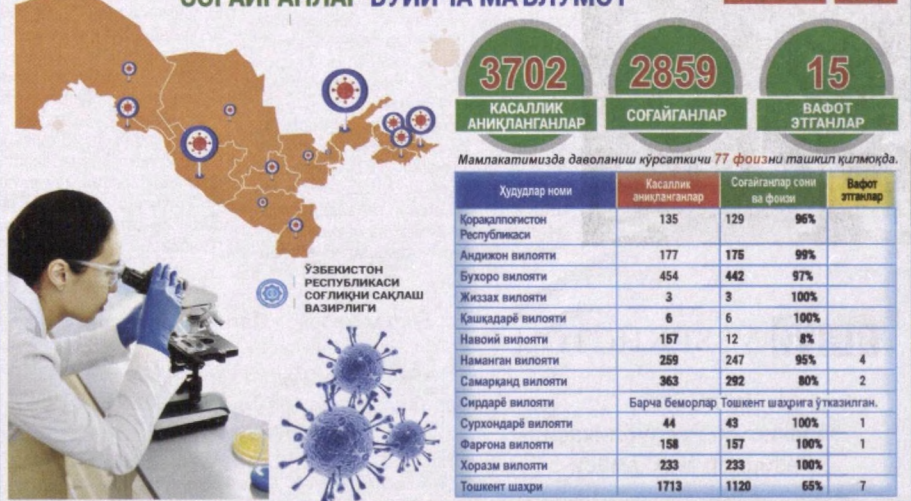

— Жаҳон, Осиё ва Ўзбекистон чемпионатларида юқори натижаларга эришган спортчи-ўқувчилар тўғрисидаги олий таълим муассасаларига қабул қилинмайдиган, — дейди вилоят жисмоний тарбия ва спорт бошқармаси бош мутахассиси Хумойиддин Нурфайзиев. — Улар эришган натижаларини пойтахтдаги спорт турлари бўйича олий маҳорат мактаблари мутахассислари таҳлил қилади ва ҳаққонлиги тасдиқланганча, ўқувчилар рўйхати Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига топширилади. Тавсия этилаётган 65 нафар спортчи-ўқувчининг 60 фоизи олий ўқув юр்தларига қабул қилинган тақдирда ҳам келгусида воҳадаги таълим муассасаларида олий маълумотли мутахассислар сафи ортади.

Аёнки, вилоятимиз спортчи-ўқувчиларининг кўпчилиги миллий кураш, шахмат, шашкага қизиқади ва шуғулланади. Гарчанд бу турлар Олимпия ўйинларига кирмаган бўлса-да, уларнинг юқори натижага эришаётганини инобатга олган Жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги олий таълим муассасаларига имтиёзли равишда ўқишга қабул қилишга улар орасидан ҳам таълим муассасаларини фақат 2020-2021 ўқув йилида битираётган ёшлар номзоди тавсия қилинмаяпти.

ЎЗБЕКИСТОНДА КОРОНАВИРУС БИЛАН КАСАЛЛАНГАН ВА СОҒАЙГАНЛАР БЎЙИЧА МАЪЛУМОТ

01.06.2020 23:00

Адиблар хиёбони

МАЪРИФАТ МАСКАНИДА ИЛК МАЪНАВИЯТ СОАТИ

Бошланиши 1-бетда

Муножат МҲМИНОВА,
“Янги Ўзбекистон” мухбири.

Маънавият соати ҳазрат Навоийнинг табаррук пойига гул тўшаб, унинг рамзий сиймосига ҳурмат келтириш билан бошланди. Алишер Навоий номидаги Тошкент давлат Ўзбек тили ва адабиёти университети жамоасига эргашган бир гуруҳ адабиёт вакиллари ғазал мулкнинг султони қаршисида мўъжазгина ижодий давра ташкил этдилар. Институт раҳбарияти, олимлар, тилшунос мутахассислар, талабалар даврасида адабиётшунос олим, профессор Нурбой Жабборов, Ёзувчилар ушмаси раиси ўринбосарлари Нодир Жонузқо, Ғайрат Маждид каби таниқли ижодкорлар ҳам жам бўдилар.

Хиёбоннинг энг юқори чўққиси

— Ҳозир Адиблар хиёбонининг энг юқори чўққисида турибмиз. — деди маънавият соатини очиб берар экан профессор Нурбой Жабборов. — Бежизга Ҳазратнинг сиймоси энг юқоридан жой олмаган. Адабиётга муҳаббат Навоийни англашдан бошланади. Юқоридан пастлаганимиз сари адабиёт боғига чуқурроқ кириб бораверамиз. Шох ва шоир Заҳриддин Муҳаммад Бобур бутун башариятга қарата “Бори элга яхшилик қилгилки мундин яхши йўқ” дея хитоб қилаётгандек. Бундай уйғунлик ҳақида чуқур уйланган, астойдил меҳнат қилинган, албатта. Шу ўринда олам аро бугун вирус балоси авж олган айти пайтда маънавиятга бу қадар юксак эътибор, шундай маскан нима учун керак эди, деган ҳақли савол туғилади. Бунга жавобан мана бу пештоқда битилган Навоийнинг байтларига қаранг: “Олам аҳли билингизким, иш эмас душманлиг...” Бугун шундай хитоб керак. Пандемия дунё элларини бир-бирига бирлаштираётган, миллатлар душманликдан наф йўқлигини тобора англаб етётган айти паллада бундай хитоб уларни бир-бирига яқинлаштиришга хизмат қилади.

Маънавият сабоқларининг айти Алишер Навоийдан бошланганини шоир Нодир Жонузқо ўзининг қуйидаги фикрлари билан ифодалади:

— Президентимиз бундан 10 кун аввал шу ерга ташриф буюриб, биргина Навоий ҳазратларининг бой маънавий мероси, серқирра ижоди юртимиздаги бутун ижод аҳлига бўлган чексиз ҳурмат, эҳтиром учун кифоя қилишни айтиб ўтдилар. Шундай экан, маънавияти, адабиётини англаш учун Навоийни англаш керак. Шунингдек, Юрбошимиз бу ҳайкаллари тирилтириш керак, деган рамзий ва ўта масъулиятли бир вазифани юклагандиларки, том маънодаги бу жонлантиришга шу бугундан илк қадам ташланди. Энди бу масканда доимий олиб бориладиган маънавият соатлари буюк сиймоларнинг ҳар бири ёшларимиз кўз ўнгига жонлантиришга хизмат қилади.

Ҳар соҳанинг ўз шоирлари, ёзувчилари бор

Президентимиз буюк алломаларнинг ҳаёт ва ижод йўлини кенг ўрганиш, бутун Ўзбекистон, керак бўлса, бутун жаҳонга баралла тарғиб қилишни тегишли олийгоҳларга юклаганларидея юксак ишонч ва умид билан шундай фикрларни айтдилар. “Ҳали кўрасизлар, бошқа соҳа вакиллари орасидан ҳам шоир, ёзувчилар етишиб чиқади”.

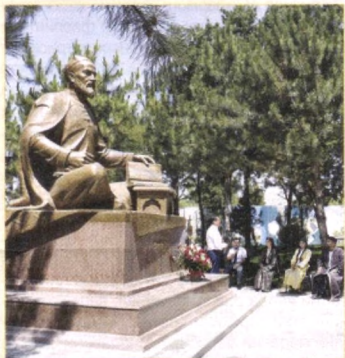
Қисқа вақт мобайнида мана шу гапларнинг ҳақиқатга айланаётганини бошқа соҳаларда таҳсил олаётган ёшлар мисолида кўриш гоё кувонарли бўлди. Кўз қўриб ўрганмаган бундай ҳолатнинг ўзи бу жойнинг нима учун ташкил этилганига аниқ жавоб бўла олади.

Хусусан, Зокиржон Ҳолмуҳаммад ўғли Фурқатнинг ибратли ҳаёт йўли, ижод фаолиятини чуқур ўрганишга чоғланган бир гуруҳ талабалар энди Тошкент архитектура ва қурилиш институтидея таҳсил олиш баробарида бу ерга мунтазам келиб, шоир ижоди юзасидан кўплаб янги маълумотлар олиб, ўзлари ҳам бевоқифа ижодкорлик қобилиятини намойиш этишлари мумкин. Бўлажак меъморларни миллий либосларимизда кўриб кўзингиз қувонса, мўйқалам сеҳрини Фурқат сиймосини яратиб орқали намойиш этаётган мусаввир йигит-қизлар маҳорати қалбларга таскин берди. Университет раҳбарияти жорий йилда шоир ижодини ўрганиш, илмий тадқиқот ишларини олиб бориш, талабалар орасида Фурқат номидаги стипендия жорий этиш чора-тадбирлар режасини ишлаб чиқдилар.

Сал нарида Муҳаммад Аминхўжа Муқимий сиймоси. Унинг теграсида турли образлардаги қиёфаларни кўриб, хиёбонга шоир номи билан аталувчи сеvimли театримиз

актёрлари ҳам ташриф буюришдикикин, деган ҳаёлга бордик. Маълум бўлдики, “актёрлар” — Тошкент Давлат иқтисодиёт университети талабалари, Муқимий образида эса рақамли иқтисодиёт факультети декани ўринбосари Давлат Бегматов экан. Ушбу ҳаваскорлар ижросида “Таночилар” асаридан қўйилган кичик сахна шоира Зулфия Мўминовани тўқинлантириб юборди. Шоиранинг ўзи ҳам адиблар хиёбони, маънавият соатлари, уларнинг ёшларга таъсири, Муқимийнинг ижоди ҳақида гапириб, маънавият соатлари ёшларнинг адабиёт, ижодга ошно бўлишларида катта аҳамият касб этишини алоҳида таъкидлади.

— Муҳаммад Аминхўжа Муқимий ижодини кенг ўрганиш ва тарғиб қилишдек шарафли вазифа бизга топширилган экан, бу борада амалга оширадиган ишлар режасини аллақачон тузиб, Муқимий театри, Қўқон шаҳар музыкали драма театри, Муқимий уй-музеи билан келишувларга эришдик. Шундоққина олийгоҳимиз ёнида жойлашган Муқимий номидаги музыкали драма театри раҳбарияти ҳам ҳамкорлик ҳақидаги фикримизни бажонидил маъқуллади. Насиб қилса тажрибали актёрларимиз кўмағида институтимиз театр труппаси билан Муқимий ҳаёти ва ижодини саҳналаштириб, нафақат Тошкент шаҳри, балки вилоятларда ҳам ёшлар эътиборига намойиш этиш ниятидамиз, — дейди институтнинг ёшлар билан ишлаш бўйича проректори Садриддин Худойқулов.

Ҳамин йўлдошев олган суратлар.

“Мадомики, бизлар болаларимизни ўқитмас эканмиз...”

Ўзбекистон халқаро Ислон академияси жамоаси маърифатпарвар, миллат фидойиси, муфтий Беҳбудий пойига анвойи гуллар қўйиб, унинг “Ойна” журналини ташкил этгани-ю, театрдаги жонбозликлари, ўша даврдаги Оврупа таълим тизими-мига чексиз ҳавасмандлиги ортидан миллат фарзандларига замонавий билимларни ўргатиш йўлида чеккан машаққатларини яна бир бора эсга олдилар.

Академиянинг ёшлар билан ишлаш бўйича проректори Шавкат Мавлоновнинг таъкидлашча, академия томонидан Беҳбудий ижоди юзасидан республика талабалари ўртасида виқториналар, деворий газеталар, мақолалар танловларини ўтказиш, “Падарқуш” асарини саҳналаштириш бўйича мусобақалар ташкил этиш, академияда эса “Беҳбудий” номидаги стипендия, кўрак нишонини таъсис этишдек қатор эзгу ишларни амалга ошириш кўзда тутилмоқда.

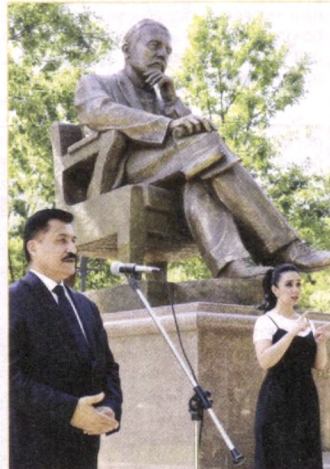
Алломонинг “Бизларни хонавай-

рон, беватан қилган тарбиясизлик ва жаҳолатдир. Мадомики, бизлар болаларимизни ўқитмас эканмиз, бундай ёмон ҳодисалар, дарбадарликлар одатий ҳолатга айланиб қолиши ҳеч гап эмас” деган хитоблари академия талабаси Анавар Мустафоев томонидан ижро этилганда, йиғилганларни таъсирлантириб юборди. Талабанинг ўзи бугунги тадбирларга шундай муносабат билдирди:

— Биз ёшлар эндиликда мана шундай жонли тадбирларда адабиётимизнинг забардаст вакиллари ижодларини кенг ва чуқур ўргана оламиз. Бундай имкониятдан унумли фойдаланиш ҳар биримизнинг чинакам воборислик бурчимиздир.

Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика университети жамоасининг талабаларига докторант, илмий тадқиқотчи, профессор-ўқитувчи ва олимлар, академиклар томонидан мутафаккир Абдулла Авлонийнинг ибратомуз ҳаёт йўли, бебаҳо ижодий фаолияти ҳақида сўзлаб берилди. Илмий тадқиқот олиб бораётган талабалар алломанинг илмий педагогик қарашлари ҳақидаги маърузалари билан иштирок этдилар.

Университетнинг илмий ишлар, инновациялар бўйича проректори

Барно Абдуллаева бўлажак педагогларга маърифатпарварнинг илмий қарашларига бағишланган очик дарслардан ташқари, у таваллуд толган сана — 12 июль кунин “Абдулла Авлонийнинг илмий педагогик қарашлари” мавзусида масофавий халқаро анжуман ўтказилиши режалаштирилган алоҳида қайд этди.

Йигит бўлсанг арслон каби туғилган

гиси, деб билган Тошкент педиатрия тиббиёт институти жамоаси ўқитувчи ва талабалари шу кунни қардош халқ шоири ижоди ҳақида дилдан суҳбатлашдилар. Мушоираларга улашиб кетган суҳбат давомида қоралпоқча шеърлар билан бир қаторда устоз шоир Миртемир томонидан таржима қилинган унинг ўзбекча шеърларининг аҳамияти ҳақида ҳам фикр-мулоҳаза юритдилар.

Йигит бўлсанг арслон каби туғилган
Ҳамша сен хизмат қилган халқ учун
Шу мисраларнинг ўзиёқ Бердақнинг халқпарварлик даражасини баҳолашга ўрин қолдирмайди. Институтнинг тажрибали устозлари айти шу тарздаги мазмунли фикрларни билдириб, шоирга чексиз ҳурмат бажо келтирдилар.

Ўзбекистоннинг, ўзбекнинг миллий боғида барпо бўлган адабиёт бўстони аро эндиликда маънавият сабоқлари жаранг бераверади. Энг муҳими, бу ерга шунчаки кўнгли ёзиш эмас, кўнгиллардан баҳра олиш, улардан қайнаб чиқаётган илму маърифат булоқларининг шайфиф сувларидан қониб-қониб ичиш учун келинади. Эртанимиз эгаларининг ҳар томонлама баркамол воғга етишлари, маънан юксакларга чиқишлари учун бу булоқларнинг нақадар шифобахш эканини англаш кифоя.

Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институти ёшлари Ўзбекистон халқ шоири Абдулла Орипов нафақат ватан, халқ ҳақида бетакор шеърлар битгани, балки, ўз ўрнида сўзининг қудрати ила жаҳиятдаги иллатлар илдизига болта урадиган кўплаб фалсафий асарлар ҳам ёзиб қолдирганини устозлари, мохир нотик Раҳимбой Жуманиёвдан юзма-юз туриб эшитишга муваффақ бўлишди.

— Абдулла Орипов ижоди жуда серқирра. Шунинг учун унинг ижодида бағишлаб электрон платформа яратиш, Абдулла Орипов номидаги ижод мактаби билан яқин муносабат ўрнатиш, институтда шоир номи билан боғ яратиш, ижодхоналарини ташкил этиш, шеърларини ёддан биладиган талабалар ўртасида мушоиралар, қўшиқлар танловларини ўтказиш каби қатор ишларни режалаштириб олдик, — дейди институт проректори Рузимурад Чориев.

XIX асрда яшаб ижод этган Қарғабой ўғли Бердақнинг номи ҳам мангуликка муҳланганини Қоралпоқ халқига бўлган ҳурмат бел-

“Буларнинг ҳаммаси даҳо...”

— Мен яқин ўртада бу ерга келмагандим, — дейди Ўзбекистон фанлар академиясининг академиги, профессор Аҳмадали Асқаров. — Тўғриси, хиёбонни айланиб, бекиёс бунёдкорлигини кўриб, кўзларимга сеvinc ёши келди. Буларнинг ҳаммаси даҳо. Даҳо-

ларга атаб ташкил этилган хиёбонда ёшларга уларнинг шахсини, ижодини чуқур гапириб бериш учун ошиқиб келдик. Негаки, бу инсонлар бўлмаганида бугунги порлоқ кунлар бўлмас эди.

Абдулла Қодирий сиймосида “Ўткан кунлар”ни ҳаёлан яна бир бор варақлаган Тошкент давлат техника университети талабалари эса устозларидан ўзбек романчилигининг асосчиси билан боғлиқ янги маълумотларни айнамаънавият соатида олаётганларини гурурланиб эътироф этишди.

— Абдулла Қодирий тирикликни ўзига, ўзлигига содиқликда, деб билди, — дейди университет кафедра мудири Нигора Умарова. — Мана шундай инсон номи билан аталувчи маданият ва истироҳат боғида Абдулла Қодирий ижод мактаби ва музейи барпо этилиб, адибнинг рамзий сиймоси қад ростлаганининг ўзи ҳам у билан фахрланган ҳар қандай ўзбекча бўлган чексиз ҳурматдан далолатдир. Ушбу хиёбонда ҳам унинг ўз ўрнига ярашиб, буюклар қаторидан жой олгани талабаларимизда ёзувчининг шахси ва ижодида бўлган муҳаббатни янада ошириб юборди.

Тахририятга келган қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди. Газетанинг ётказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар. Газета тахририят компьютер марказида саҳифаланди. Газетанинг полиграфик хизматдан сифатли чоп этилишига “KOLORPAK” МЧЖ масъул.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Аxbорот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан 2020 йил 13 январда 1047-рақам билан рўйхатга олинган.
Нашр индекси — 236. Бўюрмат — 1391.
43135 нусхада босилди.
Ҳажми — 3 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А2.
Баҳоси келишилган нархда.

“KOLORPAK” МЧЖ босмахонаси. Корхона манзили: Тошкент шаҳри, Яшнобод тумани, Ёлбек кўчаси, 8-уй.
ЎзА якуни — 22:35 Топирилди — 00:35 1 2 3 4 5 6

Навбатчи муҳаррир: Гулчехра Дурдиева
Мусаххис: Асолат Аҳмадқулова
Дизайнер: Зафар Бакиров
Босмахона телефони: (71) 230-27-76

Манзилимиз: 100029, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй

Бош муҳаррир: Салим Дониёров

«Янги Ўзбекистон» газетаси учун масъул: бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари Бахтиёр Абдусатторов

Девонхона: (0-371) 233-70-98 Котибият: (0-371) 233-56-60 Ўзлонлар: (0-371) 233-57-15 E-mail: yuz-gazetasi@mail.ru

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН

МУАССИС:
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси